

Nr 6.

Uppläst och godkänd i första kammaren den 9 september 1914.
 » » » i andra kammaren den 9 september 1914.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet.

(Statsutskottets utlåtanden nr 6, 30, 34, 63, 69, 98 och 99 samt memorial nr 24 och 48 ävensom sammansatta stats- och lagutskottets nr 1 utlåtande nr 2.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet, får riksdagen anföra följande:

1:o) Riksdagen vill till en början erinra därom, att förra riksdagen under innevarande år till nedannämnda ändamål beviljat följande anslag, nämligen:

	Ordinarie anslag.	Extra anslag.
	Kronor.	Kronor.
Departementet.		
Till avlöande av en handsekreterare hos statsministern	—	3,000
Provisorisk löneroglering för departementet, förslagsanslag	—	13,835
Till avlöande av en extra föredragande inom departementet	—	7,000
Gottgörelse till ytterligare en särskild föredragande inom departementet	—	4,000
Till avlöande av en biträdande föredragande inom departementet ..	—	3,000
Till förhöjning av de inom departementet anställda amanuensernas arvoden m. m.	—	24,000

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 14 saml. 6 häft. (Nr 6.)

	Ordinarie anslag.	Extra anslag.
	Kronor.	Kronor.
Överståthållarämbetet.		
Till provisorisk förbättring av de hos överståthållarämbetet anställda manliga och kvinnliga extra tjänst innehavares avlöningsförmåner	—	10,300
Till utgivande av tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik»	—	31,550
Landsstaten.		
Till arvoden åt extra länsnotarier, extra lansbokhållare och övriga extra biträden vid länsstyrelserna, till avlöning åt extra vaktbetjäning därstädes samt till vikariatsersättning under semester för därtill berättigade tjänstemän m. m., reservationsanslag	213,000	—
Till vikariatsersättning under semester år 1914 för skrivbiträden vid länsstyrelserna	—	3,075
Till ersättning för juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt till lappfogdar och lappförmän ävensom ordningsmän inom lappbyarna	—	20,500
Väg- och vattenbyggnadsväsendet.		
Väg- och vattenbyggnadsstaten:		
Bestämt anslag	137,800	—
Till anordnande av inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel	—	7,400
Till undersökningar av mindre hamnar och farleder m. m.	—	10,000
Till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt uppremsning av åar och farleder	—	600,000
Till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar	—	2,500,000
Till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län	—	500,000
Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.		
Statsmedicinska anstalten	59,150	—
Förste provinsialläkare och provinsialläkare	865,200	—
Tilläggsarvode åt extra provinsialläkaren i Malå distrikt	—	800
Tilläggsarvode åt extra provinsialläkaren i Bjurholms och Örträsk distrikt	—	750
Till ny ekonomibyggnad och bostad för överläkaren m. m. vid Stockholms hospital	—	140,000
Till uppförande av ett nytt hospital å biskopsbostället Sundby nr 1 i Strängnäs socken av Södermanlands län	—	800,000
Bostäder för betjäning vid Vanersborgs hospital och asyl	—	8,200
Bostäder för betjäning vid Lunds hospital och asyl	—	82,000
Bostäder för betjäning vid Kristinehamns hospital	—	63,000
Anstalter för obildbara sinnesslöa, förslagsanslag	180,000	—

	Ordinarie anslag.	Extra anslag.
	Kronor.	Kronor.
Till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter	—	600,000
Till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter, förslagsanslag	—	687,000
Resebidrag till vissa patienter vid kustsanatorierna, förslagsanslag	—	10,000
Till stipendier för läkare, som genomgå utbildningskurser i tuberkulossjukvård	—	2,700
Resestipendier åt läkare för studier i tuberkulossjukvård, reservationsanslag	1,000	—
Till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna ..	—	200,000
Till bekostande av behandling enligt den s. k. ljusmetoden av medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten, förslagsanslag	—	15,000
För anordnande av kliniker och polikliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg	—	85,650
Till underhåll av skol- och uppfostringshem för vanföra	—	32,900
Bidrag till resor för vanföra jämte vårdare, förslagsanslag	—	15,000
Till föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm, såsom bidrag till kostnaderna för uppförande av en anstalt för vanföra	—	50,000
Till understöd åt de i Göteborg, Hälsingborg och Stockholm av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra ävensom för bekostande av dessa anstalters inspektion	—	30,000
Till beredande vid provisorisk vanförestalt av vård för personer, som till följd av barnförlamning lida av vanförhet, ävensom till inspektion av anordningar härför, förslagsanslag	—	39,200
Till bestridande av kostnader för allmän hälso- och sjukvård, förslagsanslag	225,000	—
Till bestridande av kostnaderna för skötseln av den å karantänsinrättningen på Kängsö befintliga koloxidapparaten	—	1,400
Personligt lönetillägg åt karantänsläkaren på Kängsö G. E. Hjortberg	—	500
Stipendier för bevistande av medicinska fortsättningskurser	—	4,500
Sociala verk och inrättningar.		
Till upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet, förslagsanslag	—	213,645
Till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten, förslagsanslag	—	31,000

	Ordinarie anslag.	Extra anslag.
	Kronor.	Kronor.
Socialstyrelsen	148,200	—
Till upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet	—	35,000
Medling i arbetstvister, förslagsanslag	—	25,000
Till befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket, förslagsanslag	—	55,000
Till täckande av viss del av de utgifter, arbetsförmedlingen nödgas vidkännas för förskottering av reseskostnader för medellösa arbetsökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats plats å annan ort, förslagsanslag, högst	—	10,000
Bidrag till det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel	—	750
Yrkesinspektionen	81,680	—
Till upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet	—	88,000
Bidrag till bestridande av kostnaderna under år 1915 för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet	—	4,000
Till understödjande av sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, förslagsanslag	—	50,000
Till uppehållande av tillsyn över understödsföreningarna	—	6,000
Ersättning till postsparbanken för bestyret med pensionsutbetalningar m. m. förslagsanslag	—	50,000
Till understödjande av nationalföreningens mot emigrationen verksamhet	—	10,000
Understöd åt stiftelsen, »Hemmet Fristad»	—	10,000
Diverse.		
Till verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall	—	42,500
Till anordnande av inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring m. m.	—	26,200
Till bestridande av utgifterna för statens biografbyrå, förslagsanslag, att utgå i första hand av inflytande avgifter för granskning av biografbilder	—	26,000
Till understöd åt Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer	—	2,500
Gratifikation till professor G. Sundbärg för utredning av emigrationsfrågan	—	6,000
Till betäckande av vissa utav statskontoret förskottsvis bestridda utgifter	—	500,102
Extra lönetillägg för år 1914, förslagsanslag	—	20,000
Ålderstillägg, förslagsanslag	375,000	—

Landsstaterna i länen.

2:o) I den till riksdagen den 18 maj 1914 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t i punkt 1 under sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen *dels* att på extra stat för år 1915 anvisa ett förslagsanslag av 793,500 kronor, för beredande av tillfällig löneförbättring under samma år åt 117 kronofogdar, 116 häradsskrivare och 516 länsmän, att utgå med följande belopp, nämligen:

för 11 kronofogdar (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) envar 800 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön, 400 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg;

för envar av övriga 106 kronofogdar 600 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön och 400 kronor tjänstgöringspenningar;

för 10 häradsskrivare (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) envar 900 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön, 500 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg;

för 106 häradsskrivare (i övriga län) envar 700 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar; och

för samtliga häradsskrivare extra förvaltningsbidrag med 75 kronor för varje fullt 5,000-tal av folkmängden i tjänstedistriktet;

för 4 länsmän (i Tärna distrikt av Västerbottens län samt i Arjeplogs, Jukkasjärvi och Karesuando distrikt av Norrbottens län) envar 1,000 kronor, därav 600 kronor skola anses utgöra lön, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag;

för 66 länsmän (övriga länsmän i Västerbottens och Norrbottens län samt länsmännen i Jämtlands län) envar 1,300 kronor, därav 600 kronor skola anses utgöra lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag, samt

för envar av övriga 446 länsmän 1,100 kronor, därav 600 kronor skola anses utgöra lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor förvaltningsbidrag;

dels att medgiva, att länsman, vilken enligt de villkor och bestämmelser, som angivits i Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 71 till 1908 års riksdag, skulle varit berättigad att under år 1915 åtnjuta det i samma proposition föreslagna första ålderstillägget, må såsom förhöjning i den tillfälliga löneförbättring, som här ovan föreslagits, under år 1915 åtnjuta ett ålderstillägg å 300 kronor, vilket må såsom lön räknas;

dels ock å extra stat för år 1915 för sistnämnda ändamål anvisa ett förslagsanslag av 130,200 kronor.

Riksdagen får härmed anmäla, att riksdagen på extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 793,500 kronor för beredande av *tillfällig löneförbättring* under samma år *åt 117 kronofogdar, 116 härads-skrivare och 516 länsmän*, att utgå med följande belopp, nämligen:

för 11 kronofogdar (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) en var 800 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön, 400 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg;

för en var av övriga 106 kronofogdar 600 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön och 400 kronor tjänstgöringspenningar;

för 10 häradsskrivare (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) en var 900 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön, 500 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg;

för 106 häradsskrivare (i övriga län) en var 700 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar; och

för samtliga häradsskrivare extra förvaltningsbidrag med 75 kronor för varje fullt 5,000-tal av folkmängden i tjänstedistriktet;

för 4 länsmän (i Tärna distrikt av Västerbottens län samt i Arjeplogs, Jukkasjärvi och Karesuando distrikt av Norrbottens län) en var 1,000 kronor, därav 600 kronor skola anses utgöra lön, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag;

för 66 länsmän (övriga länsmän i Västerbottens och Norrbottens län samt länsmännen i Jämtlands län) en var 1,300 kronor, därav 600 kronor skola anses utgöra lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag, samt

för en var av övriga 446 länsmän 1,100 kronor, därav 600 kronor skola anses utgöra lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor förvaltningsbidrag.

Däremot har Eders Kungl. Maj:ts förslag om beviljande för vissa länsmän av förhöjning av den tillfälliga löneförbättringen i form av ålderstillägg ävensom om anvisande för ändamålet av ett förslagsanslag å 130,200 kronor, icke av riksdagen bifallits.

3:o) I punkt 2 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1915 ställa till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag av 425,000 kronor att, huvudsakligen under de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 21 februari 1908 angivna villkor för åtnjutande av bidrag från anslaget, användas till avlöning och

underhåll av särskild polisstyrka på landet, där sådan kan av förhållandena påkallas, under medgivande tillika *dels* att av detta anslag erforderligt belopp må användas till åtgärder i särskilda fall för grövre brotts upptäckande och misstänkta personers efterspanande och gripande, *dels ock* att Eders Kungl. Maj:t må av anslaget använda lämpligt belopp till årsarvode åt den polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet biträda ej mindre vid förande av register över den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers poliskårer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande av polis skydd vid oroligheter å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet av frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall.

I anseende till de betydande belopp, varmed det nuvarande förslagsanslaget för ifrågavarande ändamål, 350,000 kronor, under de senare åren överskridits, har riksdagen medgivit, att anslaget på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit, för år 1915 bestämmes till 425,000 kronor, och har riksdagen alltså på extra stat för år 1915 ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag av 425,000 kronor att, huvudsakligen under de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 21 februari 1908 angivna villkor för åtnjutande av bidrag från anslaget, användas till *avlönning och underhåll av särskild polisstyrka på landet*, där sådan kan av förhållandena påkallas, under medgivande tillika *dels* att av detta anslag erforderligt belopp må användas till åtgärder i särskilda fall för grövre brotts upptäckande och misstänkta personers efterspanande och gripande, *dels ock* att Eders Kungl. Maj:t må av anslaget använda lämpligt belopp till årsarvode åt den polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet biträda ej mindre vid förande av register över den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers poliskårer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande av polis skydd vid oroligheter å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet av frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 3 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att för tillfällig förstärkning av arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på extra stat för år 1915 bevilja ett anslag av 3,600 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1914 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Ändamålet med detta anslag, vilket under de två senaste åren utgått med samma belopp, som nu begäres, är att bereda väg- och vattenbyggnadsstyrelsen möjlighet att avarbeta den stora balans av ogran-skade arbetsplaner, som uppkommit å styrelsens tekniska byrå. Då riksdagen är övertygad om anslaget behövlighet även under innevarande år, har riksdagen för *tillfällig förstärkning av arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* på extra stat för år 1915 beviljat ett anslag av 3,600 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1914 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

5:o) I punkt 4 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för upprensning av ett invid västra sidan av Kalmar-sunds djupränna mitt emot Prästörs övervattensskär beläget stengrund på extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 16,500 kronor.

Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i denna punkt föreslagit, har riksdagen för *upprensning av ett invid västra sidan av Kalmar-sunds djupränna mitt emot Prästörs övervattensskär beläget stengrund* på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 16,500 kronor.

Medicinalstyrelsen samt hälso- och sjukvården.

6:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 5 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att

dels godkänna i statsrådsprotokollet över civilärenden den 14 maj 1914 intaget förslag till ordinarie stat och övergångsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas från och med år 1915, ävensom i samma protokoll angivna allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i avlöningsstaten upptagna avlöningsförmåner;

dels förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1915 tillträder befattning såsom generaldirektör och chef för medicinalstyrelsen eller ordinarie befattning därstädes, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser,

att, sedan av Kungl. Maj:t bestämts, vilkendera av de bägge nuvarande kamrerarna å hittills gällande stat skall vid 1915 års ingång övertaga den å den nya ordinarie staten upptagna kamrerarebefattningen, den andre kamreraren ävensom den nuvarande registratorn och aktuarien skola såsom övertaliga uppföras å övergångsstaten,

att de ordinarie innehavare av befattningar å den gamla staten — utom nämnda övertaliga tjänstemän — vilka icke före den 1 december 1914 anmäla, att de äro villiga att övergå till den nya staten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

dels stadga, att kamrerare samt registrator och aktuarie, som uppförts å övergångsstaten, skall vara skyldig inom styrelsen bestrida, den förre en bokhållarbefattning och den senare den befattning, som är avsedd att innehavas av ett kvinnligt biträde i tredje lönegraden, samt att, så länge befattningar å den nya staten på detta sätt uppehållas, de i den nya ordinarie staten för dem uppförda avlöningsbelopp skola besparas;

dels medgiva,

att, därest tillförordnade medicinalråden, överläkaren vid Västerviks hospital Gustaf Richard Stenbeck samt ombudsmannen och fiskalen hos medicinalstyrelsen Edvard Sederholm utnämnas till medicinalråd och byråchefer å den nya staten, de må genast komma i åtnjutande av ålderstillägg,

att medicine licentiaten Erik Olof Åberg må, därest han utnämnes till ombudsman å den nya staten, för åtnjutande av löneförhöjning räkna sig till godo den tid, han därförinnan på grund av Kungl. Maj:ts förordnande tjänstgjort såsom ombudsman och fiskal hos styrelsen,

att befattningshavare, som vid den nya statens ikraftträdande är anställd såsom kontrollant av hospitalens ekonomiska förvaltning eller byråveterinär hos medicinalstyrelsen och utnämnes till motsvarande ordinarie befattning å den nya staten, må för åtnjutande av löneförhöjning tillgodoräkna sig den tid, vederbörande därförut på grund av Kungl. Maj:ts förordnande bestritt samma å extra stat uppförda befattning,

att beträffande skrivbiträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställt hos medicinalstyrelsen och antages till ordinarie biträde å den nya staten, det må ankomma på Kungl. Maj:ts prövning, om och i vad mån biträdet äger att för åtnjutande av löneförhöjning räkna sig till godo den föregående tjänstgöringen hos styrelsen, samt

att extra vaktmästare, som vid den nya statens trädande i kraft är anställd hos medicinalstyrelsen och antages till annan vaktmästarbefattning å den nya staten än såsom förste vaktmästare, må äga att för åtnjutande av löneförhöjning räkna sig till godo den tid, han därför

innan tjänstgjort såsom extra vaktmästare mot ersättning från särskilt av riksdagen beviljat anslag;

dels ock höja det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till medicinalstyrelsen från 95,550 kronor med 97,550 kronor eller till 193,100 kronor, därav 8,100 kronor å övergångsstat.

Det vid 1911 års riksdag framlagda förslaget till omorganisation av medicinalstyrelsen var uppgjort under förutsättning, att veterinärärendena skulle överflyttas till lantbruksstyrelsen. Denna anordning vann emellertid icke riksdagens godkännande; och blev därför organisationsförslaget, utan att i övriga delar föranleda något uttalande från riksdagens sida, avslaget. Härefter har frågan om medicinalstyrelsens omorganisation behandlats av departementalkommittéer, medicinalstyrelsen och slutligen av särskilt tillkallade sakkunniga. Till dessa sistnämndas förslag har Eders Kungl. Maj:t till alla delar anslutit sig.

Det nu föreliggande förslaget förutsätter bibehållande tills vidare av veterinärärendena inom medicinalstyrelsen; och har i övrigt avsetts, att den nya organisationen icke skulle komma att försvåra eller hindra genomförandet av de anordningar, som eventuellt bleve en följd av departementalkommittéers förslag beträffande den centrala förvaltningen.

Enligt den nya organisationen skulle byråsystemet införas i medicinalstyrelsen och sålunda generaldirektören i regel avgöra frågorna ensam efter föredragning av vederbörande byråchef (medicinalråd eller kameralbyråchef). För medicinska ärenden och för veterinärärenden skulle finnas sammanlagt 5 byråer, därav 4 läkarbyråer och en veterinärbyrå. Förutom dessa byråer, som var och en skulle förestås av ett medicinalråd, skulle inrättas en kameralbyrå, huvudsakligen för ombesörjande av medicinalstyrelsens ekonomiska förvaltning. I denna byrå skulle det nuvarande räkenskapskontoret uppgå, och komme att till densamma hänföras, bland annat, de merendels mycket omfattande ekonomiska frågorna rörande hospitalsväsendet, vilkas beredning och föredragning hittills vilat på det medicinalråd, som handlagt ärenden rörande hospitalsväsendet. Ärendenas fördelning mellan de fyra läkarbyråerna inbördes och veterinärbyrån har man tänkt sig skola ske efter i huvudsak samma grunder, som hittills gällt för deras uppdelning emellan de föredragande medicinalråden.

Då det redan nu finnes 5 medicinalråd, komme någon ökning av dessas antal icke att ske genom den nya organisationen.

Det vetenskapliga rådet, som sedan ett år tillbaka stått vid medicinalstyrelsens sida för behandling av frågor, som kräva medicinska

specialinsikter, har som en fast institution införts i den nya organisationsplanen, kompletterat med en representant för den juridiska sakkunskapen, varjämte även ett veterinärråd föreslagits.

Ombudsmannen skulle erhålla en något olikartad ställning mot hans nuvarande. Denne tjänsteman, som hittills intagit en mera fristående plats, skulle nämligen hädanefter tjänstgöra på en av läkarbyråerna och där med biträde för vissa göromål av en kvinnlig befattningshavare vara ansvarig för ombudsmannagöromålen samt handlägga vissa fiskala ärenden. Vidare skulle han å byrån fullgöra de åligganden, som eljest tillkomma medicinalrådsassistent, och slutligen hava som särskild uppgift att vid behov inträda som vikarie för medicinalråd.

Den hittills å extra stat upptagna byråveterinären har i förslaget uppförts å ordinarie stat och i likhet med ombudsmannen hänförs till andra normalgraden.

Den ordinarie biträdande personalen med juridisk eller kameral utbildning skulle jämväl fördelas emellan de olika byråerna. Till läkarbyråerna och veterinärbyrån skulle höra 3 tjänstemän av andra normalgraden (sekreterare) och 2 tjänstemän av första graden (notarier). Till kameralbyrån skulle hänföras 2 tjänstemän av andra och 2 av första graden. Jämfört med de nuvarande förhållandena innebär Eders Kungl. Maj:ts förslag i detta hänseende en ökning av andragradstjänsternas antal med 1 samt överflyttning av en dylik befattning från extra till ordinarie stat.

Vidare är att märka, att utom byråerna en förstegradstjänsteman (registratorn) skulle ersättas av ett kvinnligt biträde i tredje graden.

Eders Kungl. Maj:ts förslag upptager slutligen dels såsom ordinarie befattningshavare 1 förste vaktmästare och 2 vaktmästare samt 6 kvinnliga biträden, därav 2 i andra och 4 i första graden, dels ock extra personal (medicinalrådsassistenter, läkar- och veterinäramanuenser, juridiskt bildade amanuenser m. fl.).

Beträffande de föreslagna avlöningsförmånerna är först att märka, att för generaldirektören, som skulle förordnas på viss tid, föreslagits ett arvode av 15,000 kronor, sålunda högre än generaldirektörslönen i normalgrad, och lika med det lönebelopp, som bestämts för telegrafverkets chef. I fråga om generaldirektörens pensionering skulle samma bestämmelser gälla som för nämnda chef. För medicinalråden och kameralbyråchefen hava föreslagits samma avlöningsförmåner, som numera gälla för tredje grads tjänstemän. För det medicinalråd, som förordnas att vara generaldirektörens ställföreträdare, har upptagits ett

särskilt arvode om 1,000 kronor. I fråga om övriga ordinarie tjänst-innehavare hava tillämpats samma lönesatser, som gälla för motsvarande befattningshavare i nyreglerade verk.

Riksdagen får härmed anmäla, att riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag dels godkänt följande ordinarie stat och övergångsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas från och med år 1915:

A. Ordinarie stat.

	Lön.	Tjänstgöringspennin-gar.	Orts-tillägg.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 generaldirektör, arvode	—	—	—	15,000	
Generaldirektörens ställföreträdare, arvode	—	—	—	1,000	
1 medicinalråd och byråchef	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.
4 medicinalråd och byråchefer	20,000	10,000	2,400	32,400	
1 kameralbyråchef	5,000	2,500	600	8,100	
1 ombudsman	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
1 byråveterinär	3,600	1,800	400	5,800	
1 sekreterare	3,600	1,800	400	5,800	
2 sekreterare	7,200	3,600	800	11,600	
1 kamrerare	3,600	1,800	400	5,800	
1 kontrollant av hospitalens ekonomiska förvaltning	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med ytterligare 500 kr.
1 tjänsteman i första lönegraden (notarie)	2,200	1,500	300	4,000	
3 tjänstemän i första lönegraden (notarie, bokhållare, tillika kassör, bokhållare, tillika notarie)	6,600	4,500	900	12,000	
1 kvinnligt biträde i tredje lönegraden (registrator)	1,100	750	150	2,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kr. och efter 10 år med ytterligare 200 kr.
1 kvinnligt biträde i andra lönegraden	900	550	150	1,600	
1 d:o	900	550	150	1,600	
1 kvinnligt biträde i första lönegraden	700	350	150	1,200	
3 kvinnliga biträden i första lönegraden	2,100	1,050	450	3,600	
1 förste vaktmästare	900	450	150	1,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.

	Lön.	Tjänstgöringspennin- gar.	Orts- tillägg.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr. och efter 10 år med ytterligare 100 kr.
1 do	700	350	150	1,200	
Till vetenskapliga rådet, veterinärrådet, vikariatsersättningar och extra tjänste- män m. m.	—	—	—	49,900	
Summa	—	—	—	185,000	

Ann. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå ävensom å lönen avdragas 100 kronor årligen.

B. Övergångsstat.

	Lön.	Tjänstgöringspennin- gar.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 kamrerare	3,000	1,500	4,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
1 registrator och aktuarie	1,800	1,400	3,200	
Till personligt avlöningstillägg åt skrivbiträdet Anna Marin, därest hon antages till ordinarie skrivbiträde å den nya staten	—	—	400	
Summa	—	—	8,100	

dels godkänt följande allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de å den ordinarie staten upptagna avlöningsförmånerna,

a) för befattningshavare utom kvinnliga biträden:

att befattningshavare skall, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar varje söckendag;

att innehavare av befattning i medicinalstyrelsen skall vara underkastad icke allenast de i gällande instruktion givna bestämmelser, utan ock den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden,

som vid en möjligen inträdande förändrad organisation av ämbetsverket eller dess särskilda avdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, ävensom därest ämbetsverkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom självständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande ämbetsverk tillhörande göromål överflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning, han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till vilket göromålen överlämnas; skolande befattningshavare i medicinalstyrelsen slutligen, likaledes med bibehållande av nyssnämnda förmåner, vara underkastad att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, förflyttas till annan befattning inom förvaltningen med liknande arbetsuppgifter;

att med befattning i medicinalstyrelsen icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med befattning i nämnda ämbetsverk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försett eller blivit såsom aktiebolag registrerat, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, såframt ej, vad angår generaldirektören eller byråchef, Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, medicinalstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänsteman i första lönegraden är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning inom graden, där medicinalstyrelsen, till befordrande av arbetets oavbrutna gång, finner honom lämplig och behövlig;

att, där generaldirektören beviljats ledighet och vikarie för honom förordnats, på prövning av Kungl. Maj:t beror, huru stor del av arvodet må avstås till vikarien;

att tjänstgöringspenningar få, liksom arvode till generaldirektörens ställföreträdare, uppbäras endast för den tid, befattnings innehavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit befriad från tjänstgöring, skola utgå till den, som uppehållit befattningen, där ej, vad berörda arvode beträffar, annorlunda varder av Kungl. Maj:t bestämt;

att ordinarie befattningshavare, som av sjukdom hindras att förätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver tjänstgöringspenningar och i förekommande fall arvode avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd av tjänsteresor eller för beredande av semester, befattningshavare av lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i medicinalstyrelsen, bestrida densamma, mot åtnjutande i stället för egna tjänstgöringspenningar, i det förstnämnda fallet av de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest av däremot svarande belopp, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår;

att emellertid, därest byråchef till följd av tjänsteresa eller för handläggning av särskilda ärenden är under allenast några få, högst fyra dagar, hindrad att sköta sin befattning, tjänsteman av lägre grad skall vara pliktig att utan särskild ersättning sköta de till byråchefsbefattningen hörande löpande göromål;

att det medicinalråd, som förordnats att vara generaldirektörens ställföreträdare, skall, därest han för den tid, han bestrider generaldirektörsämbetet, måste till vikarie å medicinalrådsbefattningen avstå egna tjänstgöringspenningar, äga såsom ersättning därför åtnjuta däremot svarande belopp;

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad är i staten medgiven, tidpunkten

för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller full-

gjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd;

att löntagare för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg bör tillgodoräknas den tid, som före den nya avlöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen eller annan samma lönegrad tillhörande befattning i medicinalstyrelsen, vare sig på grund av fullmakt eller konstitutorial eller på grund av förordnande i följd av frågan om medicinalstyrelsens omorganisation;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnads- och tjänstålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att semester årligen må, när sådant utan hinder för göromålsens behöriga gång kan ske, åtnjutas av generaldirektören, byråcheferna och tjänstemännen av andra lönegraden under en och en halv månad samt av tjänstemännen av första lönegraden under en månad ävensom av förste vaktmästaren och de övriga vaktmästarna under femton dagar;

att tjänsteman, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att å tid av året, som av generaldirektören bestämmes, begagna sig av semester;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att generaldirektör, vilken minst 12 år innehaft generaldirektörsförordnande, skall vara berättigad att å allmänna indragningsstaten i pension uppbära 6,000 kronor;

att, om generaldirektör, innan han uppnått 12 tjänstår, antingen på grund av sjukdom finnes till nöjaktig vidare tjänstgöring oförmögen eller ock utan egen begäran nödgas avgå från sin befattning, utan att på grund av tjänstefel hava förverkat densamma, han skall vara berättigad att, likaledes å allmänna indragningsstaten, i pension uppbära

5,000 kronor, då avgången sker före eller vid 6 tjänstår, samt 5,500 kronor, då avgången sker efter 6, men före 12 tjänstår;

att såsom pensionsavgift skall avdragas ett belopp av 360 kronor årligen å det för generaldirektören bestämda arvodet eller den honom, intill dess han uppnått 67 år, tillkommande pension;

att beträffande övriga tjänstinnehavare skall i fråga om skyldighet att från tjänsten avgå ävensom i fråga om rätt till pension gälla vad i särskild lag angående civila tjänstinnehavares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat; samt

att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Eders Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

b) för kvinnliga biträden å styrelsens stat:

att, då vid uppförande i stat av biträdesbefattning till innehavare av densamma befordras person, som omedelbart före sin befordran inom styrelsen utfört samma arbete som det till befattningen hörande mot fast arvode under föregående år till belopp, överstigande vad enligt staten skall utgå till befattningens innehavare, styrelsen skall äga bereda fyllnad i avlöningen för dess uppbringande till nämnda arvodes belopp; dock att biträdet genom dylik avlöningsfyllnad ej må i något fall tillgodoföras avlöning till högre belopp, än som motsvarar beloppet av den med befattningen i fråga förenade slutavlöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

att i fråga om biträdes av tredje graden arbetstid å tjänsterummet skall gälla vad här ovan föreskrivits för andra ordinarie befattningshavare i styrelsen samt att biträdes av första eller andra graden arbetstid å tjänsterummet skall, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara 6 timmar, dock att sådant biträde skall vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

att biträde må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske;

att biträde av lägre grad, som efter intjänande av båda ålders-tilläggen i denna grad befordras till biträdesbefattning av närmast högre grad, må omedelbart komma i åtnjutande av ett ålderstillägg i sist-nämnda grad;

att biträde av lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde av högre grad hos styrelsen, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnat biträde av lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd av sjukdomsfall, de med den tjänstledigas befattning förenade tjänstgöringspenningar, men, då förordnandet erfordras för beredande av semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspenningar svarande belopp;

att gift kvinna må till biträdesbefattning befordras allenast efter av Kungl. Maj:t på framställning i varje särskilt fall lämnat medgivande;

att, där kvinnlig innehavare av biträdesbefattning ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att av sådan anledning avgå från tjänsten, därest icke styrelsen med hänsyn till tjänstens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

att biträdesbefattning skall av styrelsen tillsättas medelst konstitutional och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse;

att rörande tillsättningen i övrigt, kompetensfordringar, ordningen för meddelande av tjänstledighet och avsked samt för åtal och disciplinär bestraffning och dylikt skola gälla de närmare stadganden, som må vardas av Kungl. Maj:t bestämda; samt

att i övrigt de för andra ordinarie befattningshavare i styrelsen stadgade villkor och bestämmelser för avlöningsförmånernas åtnjutande skola i tillämpliga delar och i den mån de icke stå i strid mot vad här blivit föreskrivet lända till efterrättelse.

dels förklarar,

att en var, som med eller efter ingången av år 1915 tillträder befattning såsom generaldirektör och chef för medicinalstyrelsen eller ordinarie befattning därstädes, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser,

att sedan av Kungl. Maj:t bestämts, vilkendera av de bägge nuvarande kamrerarna å hittills gällande stat skall vid 1915 års ingång övertaga den å den nya ordinarie staten upptagna kamrerarebefattningen, den andre kamreraren ävensom den nuvarande registratorn och aktuarien skola såsom övertaliga uppföras å övergångsstaten,

att de ordinarie innehavare av befattningar å den gamla staten — utom nämnda övertaliga tjänstemän — vilka icke före den 1 december 1914 anmäla, att de äro villiga att övergå till den nya staten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och be-

stämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föränledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

dels stadgat, att kamrerare samt registrator och aktuarie, som uppförts å övergångsstaten, skall vara skyldig inom styrelsen bestrida, den förre en bokhållarbefattning och den senare den befattning, som är avsedd att innehavas av ett kvinnligt biträde i tredje lönegraden, samt att, så länge befattningar å den nya staten på detta sätt uppehållas, de i den nya ordinarie staten för dem uppförda avlöningsbelopp skola besparas;

dels medgivit,

att, därest tillförordnade medicinalråden, överläkaren vid Västerviks hospital Gustaf Richard Stenbeck samt ombudsmannen och fiskalen hos medicinalstyrelsen Edvard Sederholm utnämnas till medicinalråd och byråchefer å den nya staten, de må genast komma i åtnjutande av ålders-tillägg,

att medicine licentiaten Erik Olof Åberg må, därest han utnämnes till ombudsman å den nya staten, för åtnjutande av löneförhöjning räkna sig till godo den tid, han därförinnan på grund av Kungl. Maj:ts förordnande tjänstgjort såsom ombudsman och fiskal hos styrelsen,

att befattningshavare, som vid den nya statens ikraftträdande är anställd såsom kontrollant av hospitalens ekonomiska förvaltning eller byråveterinär hos medicinalstyrelsen och utnämnes till motsvarande ordinarie befattning å den nya staten, må för åtnjutande av löneförhöjning tillgodoräkna sig den tid, vederbörande därförut på grund av Kungl. Maj:ts förordnande bestritt samma å extra stat uppförda befattning.

att beträffande skrivbiträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställt hos medicinalstyrelsen och antages till ordinarie biträde å den nya staten, det må ankomma på Kungl. Maj:ts prövning, om och i vad mån biträdet äger att för åtnjutande av löneförhöjning räkna sig till godo den föregående tjänstgöringen hos styrelsen, samt

att extra vaktmästare, som vid den nya statens trädande i kraft är anställd hos medicinalstyrelsen och antages till annan vaktmästarbefattning å den nya staten än såsom förste vaktmästare, må äga att för åtnjutande av löneförhöjning räkna sig till godo den tid, han därförinnan tjänstgjort såsom extra vaktmästare mot ersättning från särskilt av riksdagen beviljat anslag;

dels ock höjt det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till medicinalstyrelsen från 95,550 kronor med 97,550 kronor eller till 193,100 kronor, därav 8,100 kronor å övergångsstat.

7:o) I punkt 6 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 2,100 kronor för beredande av personliga avlöningstillägg under nämnda år för å övergångsstat uppförda befattningshavare hos medicinalstyrelsen i enlighet med de för provisorisk löneroglering för befattningshavare i medicinalstyrelsen för år 1914 gällande grunder och villkor.

Enligt av Eders Kungl. Maj:t i samband med frågan om medicinalstyrelsens omorganisation framlagt förslag skulle en kamrerare och registratorn hos medicinalstyrelsen, med bibehållande av sina nuvarande avlöningsförmåner på ordinarie stat, uppföras å övergångsstat. För att bereda dessa befattningshavare ersättning för de provisoriska avlöningstillägg de under de sista tre åren åtnjutit, men som med tillämpande av de under punkt 6 här ovan omförmälda nya staterna för styrelsen skulle komma att upphöra, har det nu ifrågavarande anslaget begärts.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 2,100 kronor för *beredande av personliga avlöningstillägg* under nämnda år för å *övergångsstat uppförda befattningshavare hos medicinalstyrelsen* i enlighet med de för provisorisk löneroglering för befattningshavare i medicinalstyrelsen för år 1914 gällande grunder och villkor.

8:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 7 av sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att för inredning, utrustning och drift av ett i huvudsaklig överensstämmelse med den i statsrådsprotokollet angivna plan vid den statsmedicinska anstalten tillsvidare inrättat farmaceutiskt laboratorium, vilket ställes under tillsyn och vård av föreståndaren för den rättskemiska avdelningen, å extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 30,350 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under år 1914 av tillgängliga medel utanordna 14,750 kronor.

Såsom riksdagen i skrivelse nr 194 av den 22 augusti 1914 för Eders Kungl. Maj:t anmält, har riksdagen för *inredning, utrustning och drift av ett i huvudsaklig överensstämmelse med den i statsrådsprotokollet över civilärenden den 14 maj 1914 angivna plan vid den statsmedicinska anstalten tillsvidare inrättat farmaceutiskt laboratorium*, vilket ställes under tillsyn och vård av föreståndaren för den rättskemiska avdelningen, å extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 30,350 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under år 1914 av tillgängliga medel utanordna 14,750 kronor.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 8 av denna huvudtitel föreslagit att det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till hospitals underhåll måtte från och med år 1915 höjas med 350,000 kronor eller från 3,500,000 kronor till 3,850,000 kronor.

Med den begärda höjningen av detta förslagsanslag avses endast att bringa detsamma till närmare överensstämmelse med de utgifter, som beräknats komma att utgå från anslaget.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen från och med år 1915 höjt det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till hospitals underhåll med 350,000 kronor eller från 3,500,000 kronor till 3,850,000 kronor.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare i punkt 9 av sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att för uppförande av en läkarbostad vid Vänersborgs hospital och asyl på extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 28,700 kronor.

Då riksdagen av den i ärendet lämnade utredningen blivit övertygad om behovet av den nu föreslagna läkarbostaden och icke haft något att erinra mot kostnadsberäkningen, har riksdagen, för *uppförande av en läkarbostad vid Vänersborgs hospital och asyl* på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 28,700 kronor.

11:o) I punkt 10 av sjätte huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels medgiva sådan ändring i avseende å de för beviljande av understöd från förslagsanslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa gällande grunder, att från och med år 1915 må av samma förslagsanslag såsom årligt understöd utgå

till arbetshem för blinda sinnesslöa och fallandesjuka sinnesslöa 250 kronor och till arbetshem för andra sinnesslöa 200 kronor för varje i arbetshemmet intagen elev, samt

till arbetshem, som anordnar kontrollerad familjevård för sinnesslöa, arbetshemmets kostnad därför, dock högst 100 kronor för varje sålunda utackorderad elev,

dels ock från och med år 1915 höja det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa från dess nuvarande belopp, 255,000 kronor, med 95,000 kronor till 350,000 kronor.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehåft tre inom riksdagen väckta motioner, vari föreslagits, i den ena, att riksdagen ville besluta, att uppfostringsanstalter för fallandesjuka barn måtte jämväl

för *icke sinnesslöa* barn erhålla det understöd, som enligt ovannämnda, nu gällande bestämmelser utgår för å sådan anstalt intagna *sinnesslöa* barn, i den andra, att riksdagen ville besluta, att det af Eders Kungl. Maj:t till arbetshem för fallandesjuka sinnesslöa begärda statsbidraget, 250 kronor per år för varje i sådan anstalt intagen elev, även måtte utgå till epileptikeranstalt jämväl för därstädes intagna fallandesjuka, som icke varit från barndomen sinnesslöa, och i den tredje, bland annat, att statsbidraget till arbetshem för blinda sinnesslöa och fallandesjuka sinnesslöa måtte höjas till *högst* 250 kronor årligen och till arbetshem för andra sinnesslöa till *högst* 200 kronor årligen för varje i arbetshemmet intagen elev.

De statsunderstödda anstalterna för bildbara sinnesslöa utgöras dels av uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn och dels av arbetshem för sinnesslöa, som genomgått uppfostringsanstalt eller annorledes förvärvat motsvarande utbildning. Till uppfostringsanstalterna utgår statsbidrag med — fränsett vissa undantagsfall — 250 kronor årligen per elev, därest anstalten i fråga är anordnad och understödd av landsting eller stadsfullmäktige i stad, som ej i landsting deltagar, samt *högst* 250 kronor årligen per elev vid enskild anstalt. Till arbetshemmen utgår årligt statsunderstöd med 100 kronor per elev.

Den av departementschefen lämnade utredningen giver vid handen, att elever vid sinnesslöanstalter i många fall måst utskrivras på grund av rådande platsbrist å anstaltens arbetshemsavdelning och därefter icke sällan kommit in i förhållanden, som gjort, att de alltmera försämrats och så småningom förlorat de under den långvariga utbildningstiden förvärvade färdigheterna. Den möda och de kostnader, som nedlagts på dessa elevers utbildning vid anstalterna, vore givetvis i sådana fall bortkastade. Enligt departementschefens mening torde en tillräcklig ökning i antalet platser å arbetshem icke vara att förvänta, därest icke statsbidraget till arbetshemmen rätt avsevärt höjes. På grund härav och då det ansetts skäligt, att ett större bidrag lämnas till arbetshem för blinda sinnesslöa och fallandesjuka sinnesslöa än arbetshem för sinnesslöa i allmänhet, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit, att arbetshem av den förra kategorien måtte erhålla ett understöd av 250 kronor årligen per elev samt arbetshem för sinnesslöa i allmänhet 200 kronor årligen per elev. Vidare har Eders Kungl. Maj:t ansett försök böra göras med beredande av familjevård åt därtill lämpade sinnesslöa genom deras utackordering under anstaltens kontroll i enskilda hem. För sin kostnad härför skulle arbetshemmen erhålla ersättning medelst stats-

bidrag, dock med högst 100 kronor årligen för varje sålunda utackorderad elev.

Vad departementschefen i ämnet anført, har riksdagen funnit ådaga-lägga behovet av att åtgärder vidtagas för beredande av ett ökat antal platser å arbetshem för sinnesslöa, och har riksdagen ansett det vara välbetänkt att för detta ändamål höja statsbidraget till dessa anstalter till de belopp Eders Kungl. Maj:t föreslagit.

Att, på sätt i den sistnämnda av ovanberörda motioner föreslagits, begränsa statsbidraget till *högst* de av Eders Kungl. Maj:t angivna beloppen har riksdagen i fråga om de arbetshem, som underhållas av landsting eller stadsfullmäktige i stad, som ej deltagar i landsting, ansett kunna medföra vissa praktiska olägenheter och har fördensskull funnit sig ej böra biträda förslaget i denna del. Beträffande enskilda arbetshem synes det däremot kunna finnas anledning till att bestämma statsbidraget till *högst* de ovan angivna beloppen. Medicinalstyrelsen har också i sitt nedan omförmälda yttrande beträffande epileptikeranstalter, vilka alla äro enskilda och vilka huvudsakligen mottaga epileptiska sinnesslöa elever, föreslagit, att statsbidraget må utgå med högst 250 kronor per elev. I anslutning härtill finner sig riksdagen böra godkänna den ifrågasatta begränsningen av statsunderstödet i avseende å enskilda arbetshem för sinnesslöa.

Då införandet av kontrollerad familjevård åt sinnesslöa jämväl är ägnat att öka arbetshemmens möjligheter att omhändertaga sinnesslöa, och då detta förslag ur kostnadssynpunkt synes ställa sig fördelaktigt, finner sig riksdagen böra biträda detsamma.

De två förstnämnda av ovanberörda motioner gå ut på att bereda möjligheter till anstaltsvård åt fallandesjuka i större utsträckning än nu är fallet. Med den ena motionen avses epileptiska barn, som icke därjämte äro sinnesslöa, och med den andra motionen vuxna epileptiska, som icke varit från barndomen sinnesslöa. Riksdagens vederbörande utskott har hos Eders Kungl. Maj:t utverkat sig yttrande av folkskolöverstyrelsen över den förra motionen och av medicinalstyrelsen över båda motionerna.

Beträffande vad motionären föreslagit i fråga om utsträckt anstaltsvård åt epileptiska barn har folkskolöverstyrelsen anført i huvudsak följande.

Med avseende på en kategori av abnorma barn, nämligen de epileptiska, hade statens understöd för deras uppfostran hittills saknats, såvida icke epilepsien varit förenad med sinnesslöhet. I sådant fall hade epileptiska barn mottagits i de tvenne av enskilda föreningar inrättade uppfostringsanstalterna, Margareta-

hemmet utanför Stockholm och Vilhelmsro vid Jönköping, och statsunderstöd hade av dem uppburits med 250 kronor om året för varje sådant barn.

Att staten icke vidtagit åtgärder för underlättande av epileptiska barns uppfostran, hade antagligen berott därpå, att den sjuklighet, varav dessa barn lede, icke ansetts vara en abnormitet, som förhindrade deras mottagande i vanliga uppfostringsanstalter och skolor. Erfarenheten hade emellertid visat, dels att epileptiska blinda eller epileptiska dövstumma barn icke med framgång kunnat undervisas i blindskola och dövstumskola, lika litet som epileptiska sinnesslöa kunnat undervisas i anstalterna för sinnesslöa, dels att för övrigt normala barn, som varit behäftade med epilepsi i svårare form, icke i längden kunnat delta i undervisningen i folkskolorna. De epileptiska barnens deltagande i undervisningen bleve nämligen ganska oregelbundet i följd av deras tid efter annan inträffande svaghetstillstånd, varför de icke kunde följa med sina kamrater genom det upprörda sinnestillstånd, som bevitnandet av epileptiska anfall framkallade. I följd härav hade de epileptiska barnen måst skiljas från anstalter och skolor.

För de epileptiska sinnesslöa barnen vore de ovannämnda anstalterna Margaretahemmet och Vilhelmsro inrättade. Epileptiska blinda barn torde komma att mottagas å anstalten Drottning Sofias stiftelse, som vore avsedd för blinda barn, vilka tillika vore behäftade med något annat lyte. Men för epileptiska dövstumma och för epileptiska fullsinnade barn vore ännu icke tillfälle till anstaltsvård med statsunderstöd berett. Vad de icke sinnesslöa beträffade, vore de naturligtvis mera mottagliga för undervisning än de sinnesslöa, och riksdagen hade såväl 1878 som 1885 uttalat den åsikt, att statens åtgärder till förmån för de abnorma barnen borde i första rummet tillgodokomma sådana, som vore bildbara. Man kunde visserligen anse kommunerna vara skyldiga att bereda dessa barn enskild undervisning, men med kännedom om de stora svårigheter, varmed meddelandet av sådan undervisning i synnerhet på landsbygden och särskilt i glest befolkade trakter vore förenat, torde man med säkerhet kunna förmoda, att flertalet av de ifrågavarande barnen bleve i saknad av undervisning.

Nu hade överinspektören för sinnessjukvården, doktor A. Petré, i den motion, som vore föremål för detta utlåtande, föreslagit, att de nuvarande uppfostringsanstalterna för fallandesjuka barn måtte jämväl för icke-sinnesslöa barn erhålla det understöd, som enligt ovannämnda nu gällande bestämmelser utginge för å sådan anstalt intagna sinnesslöa barn. Ett bifall till denna motion skulle åstadkomma, att dessa anstalter, för vilka utvidgning dels redan påbörjats, dels planerats, kunde utvecklas till anstalter för epileptiska barn, vare sig sinnesslöa eller icke-sinnesslöa.

Ett sådant sammanförande av sinnesslöa och icke-sinnesslöa epileptiska barn komme antagligen att mötas av vissa farhågor beträffande möjligheten att i samma anstalt vårda och undervisa så olika barn, men erfarenheten ådagalade, att övergången mellan de båda grupperna vore fullständigt flytande och att olägenheter icke behöfde befaras, när fördelningen av barnen till så väl undervisning som sovlokaler skedde med hänsyn till de olika grader av förståndsutveckling, som de företedde. Till bestyrkande härav åberopade överstyrelsen ett uttalande av den framstående danske specialisten på detta område, överläkaren vid den Kellerska sinnesslöanstanlten Brejning Chr. Keller.

Riksdagens uppmärksamhet syntes i detta sammanhang böra fästas på den omständigheten, att under det att en anstalt, Drottning Sofias stiftelse, funnes, som vore avsedd för blinda barn med komplicerat lyte, ingen anstalt funnes, som beredde vård åt dövstumma-sinnesslöa eller dövstumma-epileptiska barn. Den senare kategorien syntes utan olägenhet kunna mottagas vid de anstalter för epileptiska barn, om vilka här vore fråga.

På grund av det anförda tillstyrkte folkskolöverstyrelsen bifall till ifrågasvarande motion.

Medicinalstyrelsen har yttrat huvudsakligen följande.

Beträffande de av herr Petrén väckta motionerna funne medicinalstyrelsen nu liksom tillförne det med desamma avsedda syftet särdeles behjärtansvärt och ville såsom sin mening uttala, att de av motionären framställda förslagen vore förtjänta av att bliva föremål för allt beaktande. Då det vore obestriddt, att vårt land med avseende å vården av fallandesjuka, som icke vore sinnessjuka eller sinnesslöa, stode långt efter många andra europeiska länder, kunde det ej gärna vara mer än en mening därom, att det vore hög tid, att något åtgjordes, för att en förbättring i vården av dylika sjuka måtte vinnas.

Beträffande herr Petréns motion nr 13 erinrade medicinalstyrelsen till en början därom att en motion i liknande syfte väckts vid 1912 års riksdag, i vilken hemställts, att riksdagen ville besluta att för å epileptikerhem vårdad icke sinnesslö fallandesjuk skulle erhållas statsbidrag till samma belopp, som enligt kungörelsen den 13 juni 1908 utginge till arbetshemselev vid anstalter för fallandesjuka sinnesslöa.

Över denna motion hade medicinalstyrelsen den 8 maj 1912 avgivit utlåtande, och hade styrelsen däri anført att styrelsen, med behjärtande av motionens syfte, funne det angeläget att, innan det föreslagna statsbidraget beviljades, kännedom inhämtades om, huru stort antalet fallandesjuka vore, som ej kunde betecknas som sinnessjuka eller sinnesslöa.

Med anledning av denna motion hade riksdagen, under uttalande, att riksdagen ansåge det vara av nöden att, innan beslut i av motionären föreslagen riktning fattades, utredning verkställdes dels angående antalet fallandesjuka, som ej kunde anses såsom sinnessjuka eller sinnesslöa, dels ock angående storleken av det statsbidrag, som skulle lämnas för å epileptikerhem vårdad icke sinnesslö fallandesjuk m. m., i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhållit, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om utredning i fråga om beredande av statsbidrag för å epileptikerhem vårdad icke sinnesslö fallandesjuk samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kunde föranleda.

Genom nådig remiss den 18 november 1912 hade medicinalstyrelsen anbefallts att avgiva underdånigt utlåtande över denna riksdagens framställning, vilket utlåtande styrelsen dock av nedan angiven anledning ännu icke haft tillfälle avgiva.

Den utredning angående behovet av vårdplatser för denna kategori av fallandesjuka, som styrelsen i sin ovannämnda skrivelse den 8 maj 1912 ifrågasatt, ansåge styrelsen fortfarande visserligen vara av intresse att få slutförd, och den syntes för ett definitivt ordnande av epileptikervården i landet, särskilt om denna skulle övertagas i sin helhet av staten, få anses vara synnerligen önskvärd. Emellertid hade den förberedande undersökning, som styrelsen redan företagit

och som ådagalagt bland annat, att de fallandesjukas antal i vårt land kunde uppskattas till mellan 5,000—10,000 individer, utvisat, att en allsidig sådan utredning skulle komma att bli betydligt mera både kostsam och tidsödande, än styrelsen ursprungligen tänkt sig, varför styrelsen tvekat om lämpligheten av dess fullföljande för det närvarande. Då därtill, såsom motionären jämväl framhållit, denna utredning väl icke kunde anses vara nödvändig förutsättning för vidtagande av preliminära åtgärder för omhändertagande av fallandesjuka, tillhörande åsyftade kategori, syntes slutresultatet därav icke böra avvaktas för ett ingripande från det allmännas sida till främjande av meranämnda fallandesjukas uppfostran och vård. Vid sådant förhållande och då utländsk erfarenhet syntes visa, att en rationell och metodisk anstaltsbehandling av epilepsien i många fall hade en gynnsam inverkan på sjukdomen, och då därjämte de av motionären framlagda förslagen vore av beskaffenhet att utan dröjsmål verka i önskvärd riktning, funne styrelsen, att den sålunda anvisade vägen kunde försöksvis beträddas, och ansåge sig därför böra förorda åtgärder uti av motionären angivet syfte. Dock funne styrelsen, att statsbidraget borde utgå med fullt belopp endast för medellösa fallandesjuka, och sålunda bestämmas till ett belopp av *högst* 250 kronor per år för varje å epileptikeranstalt intagen fallandesjuk.

Slutligen ville styrelsen med anledning av motionärens förslag, att den meravgift av cirka 3,000 kronor, som ett bifall till hans framställning komme att för nästa år medföra i statsverkets bidrag till vårdkostnaderna för fallandesjuka, skulle med hänsyn till summans ringhet kunna utan vidare tagas ur det i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag till anstalter för obildbara sinnesslöa begärda förslagsanslaget 350,000 kronor, hava uttalat, att, då nu föreslagna åtgärder vore att betrakta som endast en ringa begynnelse till en ordnad epileptiker-vård i landet, och då därför under de närmaste åren stigande krav på statsbidrag härtill kunde med sannolikhet förväntas bli framställda, det syntes styrelsen lämpligare, att redan från början skilda anslag beviljades för å ena sidan epileptikeranstalter, å andra sidan anstalter för bildbara sinnesslöa, som ej vore fallandesjuka. Enär vårdplatserna å i vårt land förefintliga epileptikeranstalter, avsedda för bildbara sinnesslöa eller icke sinnesslöa fallandesjuka, för närvarande uppginge till ett antal av 88 stycken, skulle, med den föreslagna beräkningen av 250 kronor pr plats, det för nästkommande år till dessa anstalter erforderliga anslaget bli sammanlagt 22,000 kronor. Då cirka 76 av de å sagda anstalter intaga fallandesjuka enligt nu gällande bestämmelser vore på grund av sinnesslöhet berättigade till understöd av det till anstalter för obildbara sinnesslöa avsedda statsanslaget, skulle, därest ovanberörda anslag å 22,000 kronor av riksdagen beviljades, det till anstalter för obildbara sinnesslöa begärda förslagsanslaget å 350,000 kronor kunna minskas med 19,000 kronor och således bestämmas till 331,000 kronor.

På grund av vad styrelsen i sitt utlåtande anført, funne styrelsen det önskvärt, att riksdagen ville, med anledning av berörda motioner och Eders Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda proposition för nästkommande år bevilja *dels* ett förslagsanslag å 331,000 kronor till understöd åt anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, *dels ock* ett dylikt anslag å 22,000 kronor till epileptikeranstalter, att utgå med ett belopp av *högst* 250 kronor för varje å sådan anstalt mottagen fallandesjuk utom i det undantagsfall, att jämte fallandesjuka även blindhet föreligger, i vilket fall, såsom av de sakkunniga för beredande av frågan om statens övertagande av Drottning Sofias stiftelse föreslagits, den sjuke borde intagas å den ifrågasatta anstalten för blindas med komplicerat lyte.

Riksdagen finner det vara ett beklagligt förhållande, att det för närvarande i många fall är förenat med stora svårigheter att bereda undervisning och vård åt epileptiska barn, som eljest äro normala. I detta fall måste det sägas vara bättre sörjt för sådana epileptiska barn, som därjämte äro sinnesslöa. Därest, på sätt i den ena av förevarande motioner föreslagits, statsbidrag kommer att utgå jämväl för epileptiska barn, som icke äro sinnesslöa, komma givetvis möjligheterna för sådana barn att erhålla anstaltsvård att ökas, i synnerhet som utvidgning av en av de nuvarande uppfostringsanstalterna för epileptiska sinnesslöa redan är beslutad. Då riksdagen ansett detta vara synnerligen önskvärt och då någon erinran emot förslaget icke framställts från de däröver hörda myndigheternas sida, har riksdagen bifallit detsamma.

Vidkommande det i den andra motionen framställda förslaget, som avser att bereda arbetshem för fallandesjuka sinnesslöa statsbidrag jämväl för fallandesjuka, som icke varit från barndomen sinnesslöa, synes det riksdagen med hänsyn till vad medicinalstyrelsen i ämnet anfört, som om — då syftet med motionen otvivelaktigt är behjärtansvärt — förslaget bör kunna bifallas, utan att resultatet av den utav riksdagen förut begärda utredningen avvaktas. Dock anser riksdagen, att statsbidragets belopp bör, på sätt medicinalstyrelsen hemställt, bestämmas till *högst* 250 kronor årligen per elev. Riksdagen har därför med sistnämnda modifikation biträtt ifrågasatt motion.

Medicinalstyrelsen har i sitt ovannämnda utlåtande uttalat, att det vid bestämmande av statsbidrag för fallandesjuka bör göras förbehåll för det undantagsfall att jämte fallandesjuka även blindhet föreligger, i vilket fall, såsom av de sakkunniga för beredande av frågan om statens övertagande av Drottning Sofias stiftelse föreslagits, den sjuke borde intagas å den ifrågasatta anstalten för blinda med komplicerat lyte.

Riksdagen har visserligen numera, beslutat om statens övertagande av nyssnämnda stiftelse, men då i allt fall de nya förhållandena vid berörda anstalt icke komma att inträda redan år 1915, anser riksdagen nyssnämnda tillägg icke för närvarande böra göras.

Vad departementschefen anfört i fråga om anordnande av jämväl pedagogisk inspektion över sinnesslöanstalterna har icke föranlett någon erinran från riksdagens sida.

I Eders Kungl. Maj:ts proposition har det belopp, vartill förslagsanslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa bör bestämmas, från och med år 1915 blivit angivet till 350,000 kronor. Då riksdagen bifallit ovan sist omnämnda motion, uppkommer, enligt gjord uträkning, en merkostnad för år 1915 av omkring 3,000 kronor. Medicinalstyrelsen

har emellertid förordat, att ifrågavarande anslag måtte uppdelas i två, dels ett förslagsanslag å 331,000 kronor till understöd åt anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, dels ock ett dylikt anslag å 22,000 kronor till epileptikeranstalter. Denna uppdelning finner riksdagen vara fullt befogad.

På grund av vad sålunda anförts, har riksdagen *ej mindre* dels medgivit sådan ändring i avseende å de för beviljande av understöd från förslagsanslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa gällande grunder, att från och med år 1915 må av samma förslagsanslag såsom årligt understöd utgå

till arbetshem för blinda sinnesslöa och fallandesjuka sinnesslöa 250 kronor och till arbetshem för andra sinnesslöa 200 kronor för varje i arbetshemmet intagen elev, därest arbetshemmet i fråga anordnats och understöddes av landsting eller stadsfullmäktige i stad, som ej i landsting deltagar, men högst nyssnämnda belopp, därest arbetshemmet i fråga är enskilt, samt

till arbetshem, som anordnar kontrollerad familjevård för sinnesslöa, arbetshemmets kostnad därför, dock högst 100 kronor för varje sålunda utackorderad elev,

dels beslutit, att uppfostringsanstalter för fallandesjuka barn må jämväl för icke sinnesslöa barn erhålla det understöd, som enligt nu gällande bestämmelser utgår för å sådan anstalt intagna sinnesslöa barn,

dels ock beslutit, att understöd av högst 250 kronor må, enligt de för arbetshem för fallandesjuka sinnesslöa i sådant avseende stadgade grunder, utgå till epileptikeranstalt för därstädes intagna fallandesjuka, som icke varit från barndomen sinnesslöa;

in även i stället för det nuvarande förslagsanslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa å 255,000 kronor å ordinarie stat under sjätte huvudtiteln uppfört *dels* ett förslagsanslag till *anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, å 331,000 kronor, dels ock* ett förslagsanslag till *epileptikeranstalter* å 22,000 kronor.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 11 av sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1915 bevilja ett förslagsanslag å 60,000 kronor att användas till statsbidrag till understödjande av dispensärverksamhet under villkor i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet angivits.

De i statsrådsprotokollet angivna villkoren för åtnjutande av statsbidrag från ifrågavarande anslag äro följande:

1:o) statsbidrag beviljas icke åt dispensär, som allenast eller huvudsakligen är avsedd för stad, vilken icke deltagit i landsting;

2:o) statsbidrag utgår allenast under villkor, att länets tuberkulosanstaltsvård blivit så ordnad, att syftet med dispensärverksamheten icke äventyras genom alltför lång väntetid för de sjukas intagande å anstalt;

3:o) för statsbidrag förutsättes, att dispensären åtnjuter understöd för inrättande och drift av landsting, kommun, länsförening eller annan bestående korporation samt att dispensären förestås av legitimerad läkare och att de vid densamma anställda sjuksköterskorna erhållit såväl fullgod allmän sjukvårdsutbildning som ock undervisning vid särskild dispensärkurs;

4:o) statsbidrag utgår med högst en tredjedel av det understöd, dispensären åtnjuter från landsting eller annan korporation, som nyss nämnts, däri icke inberäknat vad som må vara avsett för lämnande av understöd åt personer, som anlita dispensären;

5:o) statsbidraget må allenast avse kostnader av följande slag:

- a) läkar- och sjuksköterskearvoden,
- b) kostnader för resor i dispensärens tjänst,
- c) hyra och underhåll av dispensärlokal,
- d) expeditionskostnader och nödvändiga sjukvårdsartiklar, samt
- e) den organiserade barnvården;

och är det sålunda förbjudet att använda statsbidraget till lämnande av understöd;

6:o) ansökan om statsbidrag skall före den 1 mars året efter det, för vilket bidraget ifrågasättes (bidragsåret), insändas till medicinalstyrelsen och åtföljas av:

intyg om storleken av understöd för bidragsåret från landsting, kommun, länsförening eller annan korporation, som ovan nämnts,

av förste provinsialläkaren utfärdat intyg, att under bidragsåret dispensären föreståtts av legitimerad läkare samt att de vid dispensären anställda sjuksköterskor ägt sådan utbildning, som ovan föreskrivits,

uppgifter angående dispensärens kostnader för de i 5:o) a)—e) omnämnda ändamål under bidragsåret,

årsberättelse för bidragsåret enligt av medicinalstyrelsen fastställt formulär;

7:o) dispensär, som åtnjuter statsbidrag, skall stå under vederbörande förste provinsialläkares och medicinalstyrelsens överinseende.

Med hänsyn till den stora uppgift dispensärverksamheten fyller i striden mot tuberkulosen, har riksdagen funnit det vara väl befogat, att

sådan verksamhet under lämpliga villkor och förutsättningar understödjes med statsmedel.

Bland de av Eders Kungl. Maj:t i nyssnämnda avseende föreslagna bestämmelserna, mot vilka riksdagen i övrigt icke haft något att erinra, förekommer i punkten 2:o), att statsbidrag skulle utgå allenast under villkor, att länets tuberkulosanstaltsvård blivit så ordnad, att syftet med dispensärverksamheten icke äventyras genom alltför lång väntetid för de sjukas intagande å anstalt. Riksdagen håller emellertid före, att dispensärverksamheten har sin måhända främsta uppgift uti att söka förhindra smittans spridande till den sjukas omgivning, detta genom att lämna anvisningar om såväl hemmets som den enskildes hygien samt övervaka givna föreskrifters efterlevande. Dispensären har sålunda även oberoende av sitt syfte, att få de av tuberkulos angripna intagna å vårdanstalt, sin bestämda uppgift, som man skulle kunna benämna: att överföra sanatorievårdens grundsatser till hemmen. På grund härav anser riksdagen det vara synnerligen betydelsefullt, att statsbidrag må kunna lämnas dispensärverksamhet, även om i något fall vid en sträng tolkning av mom. 2:o i de föreslagna bestämmelserna sanatorievården i länet icke skulle befinnas uppfylla det uppställda villkoret. Riksdagen anser därför att detta villkor bör utslutas.

Emot beloppet av det begärda anslaget har riksdagen icke haft något att erinra.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen på extra stat för år 1915 beviljat ett förslagsanslag å 60,000 kronor att användas till statsbidrag till *understödjande av dispensärverksamhet* under villkor i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över civilärenden den 14 maj 1914 angivits, dock med undantag att det i mom. 2 omförmälda villkor angående anordningen av länets tuberkulosanstaltsvård icke må uppställas.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 12 av sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att, utöver det av innevarande års första riksdag på extra stat för år 1915 anvisade beloppet av 30,000 kronor, på extra stat för år 1915 bevilja ett förslagsanslag av likaledes 30,000 kronor, att användas i överensstämmelse med hittills gällande grunder till understöd åt de i Göteborg, Hälsingborg och Stockholm av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1914 utanordna erforderligt belopp.

På grund av vad departementschefen till stöd för framställningen anfört har riksdagen ansett sig böra anvisa det nu begärda anslaget och får sålunda anmäla, att riksdagen, utöver det av innevarande års första riksdag på extra stat för år 1915 anvisade beloppet av 30,000 kronor, på extra stat för år 1915 beviljat ett förslagsanslag av likaledes 30,000 kronor att användas i överensstämmelse med hittills gällande grunder till *understöd åt de i Göteborg, Hälsingborg och Stockholm av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra*, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1914 utanordna erforderligt belopp.

Sociala verk och inrättningar.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 13 under sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas angående ökning av arbetskrafterna hos socialstyrelsen, för ändamålet beräkna ett anslag på extra stat för år 1915 av 10,000 kronor. Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten proposition, nr 118, av den 29 maj 1914 under åberopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag föreslagit riksdagen att för ökning av arbetskrafterna hos socialstyrelsen på extra stat för år 1915 bevilja ett anslag av 9,300 kronor, att användas i huvudsaklig överensstämmelse med de i nämnda protokoll angivna grunder.

Förevarande framställning är föranledd av Eders Kungl. Maj:ts till innevarande riksdag framlagda förslag dels till lag om tillsyn å fartyg och dels angående anordnande av utvidgad statskontroll å fartygs sjövärdighet m. m. Sedan nyssnämnda förslag i huvudsak av riksdagen bifallits, har riksdagen anvisat det anslag Eders Kungl. Maj:t nu begärt för ökning av arbetskrafterna hos socialstyrelsen.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen för *ökning av arbetskrafterna hos socialstyrelsen* på extra stat för år 1915 beviljat ett anslag av 9,300 kronor att användas i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 29 maj 1914 angivna grunder.

15:o) Eders Kungl. Maj:t har i en den 19 juni 1914 till riksdagen avlåten proposition, nr 154, under åberopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag föreslagit riksdagen att, utöver det av innevarande års första riksdag på extra stat för år 1915 anvisade beloppet av 55,000 kronor, på extra stat för år 1915 bevilja ytterligare ett förslagsanslag av 10,000 kronor för befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket.

Emot förevarande framställning har riksdagen icke haft något att erinra och har sålunda, utöver det av innevarande års första riksdag på extra stat för år 1915 anvisade beloppet av 55,000 kronor, på extra stat för år 1915 beviljat ytterligare ett förslagsanslag av 10,000 kronor för *befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket.*

16:o) Under punkt 14 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på de i statsrådsprotokollet angivna villkor såsom bidrag för åren 1914 och 1915 till internationella föreningen för arbetslöshetens bekämpande på extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 1,500 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1914 utanordna ett belopp av 750 kronor.

Riksdagen får härmed anmäla, att riksdagen på de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 14 maj 1914 angivna villkor såsom bidrag för åren 1914 och 1915 *till internationella föreningen för arbetslöshetens bekämpande* på extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 1,500 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1914 utanordna ett belopp av 750 kronor.

17:o) I punkt 15 under sjätte huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlätas angående anslag till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder, för ändamålet beräkna ett anslag å extra stat för år 1915 av 249,746 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 12 juni 1914 avlåten proposition, nr 158, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* att till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder på extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 252,746 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att därav redan under år 1914 av tillgängliga medel utanordna erforderliga belopp;

dels ock besluta, att av detta belopp 249,746 kronor skola under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå för nedan angivna ändamål enligt följande fördelning:

såsom understöd för år 1915 åt kuranstalten Sans Souci	kronor	7,000: —
såsom understöd för år 1915 åt Stockholms alkoholisthem Eolshäll	»	8,500: —
såsom understöd för år 1915 åt kuranstalten Solvik å Styrö	»	7,000: —
till fullbordande och inredning av en nybyggnad vid sistnämnda anstalt att utgå under år 1914	»	8,000: —
såsom bidrag till uppehållande under år 1914 av verksamheten vid vårdhemmet Berga	»	8,650: —
såsom bidrag till uppehållande under år 1915 av verksamheten vid Strängnäs stifts alkoholisthem vid Härnö	»	5,500: —
till bestridande av kostnaderna för uppförande av ett kallbadhus och en båtbygga vid sistnämnda anstalt	»	1,535: —
såsom bidrag till uppehållande under år 1914 av verksamheten vid jordbrukskolonien Floda	»	12,000: —
till anordnande av värmeledning vid kolonien att utgå under år 1914	»	2,450: —
såsom understöd för år 1914 åt frälsningsarméns alkoholisthem å Kurön	»	10,000: —
till inköp av inventarier för sistnämnda anstalt och förbättring av dess bostadsförhållanden	»	8,000: —
till uppehållande under år 1915 av verksamheten vid föreningen Vita bandets alkoholisthem för mindre bemedlade kvinnor	»	4,745: —
till reparationer, inventarier m. m. för sistnämnda anstalt	»	10,666: —
till anordnande av ett alkoholisthem vid Rönneholm att utgå under år 1914	»	10,000: —
såsom bidrag till uppehållande av verksamheten vid anstalten under tiden 1 juli 1914—31 december 1915	»	10,950: —
till byggnadsarbeten och inköp av inventarier för ett alkoholisthem vid Gälegården att utgå under år 1914	»	10,000: —
till anordnande av Flodahemmet i Skåne att utgå under år 1914	»	2,500: —

såsom bidrag till verksamheten vid anstalten under år 1914	kronor	3,000: —
såsom bidrag till verksamheten vid arbetshemmet Björknäs under år 1914	»	3,000: —
till främjande av svenska sällskapets för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade svenska nykterhetssällskapets verksamhet under år 1915	»	8,000: —
till understöd för fortsatt utgivande under år 1915 av tidskriften Mimer	»	2,000: —
till främjande av Sveriges lärares nykterhetsförbunds verksamhet under år 1915	»	3,000: —
till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantsförsamlings upplysningsbyrås verksamhet under år 1915	»	8,000: —
till främjande av Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförbunds verksamhet under år 1915	»	4,000: —
till främjande av Sveriges nationaltempels av Tempelorden studieverksamhet under år 1915	»	3,000: —
till främjande av nykterhetsorden Verdandis studieverksamhet under år 1915	»	2,000: —
till främjande av Sveriges storloges av I. O. G. T. studieverksamhet under år 1915	»	8,000: —
till främjande av Nationalgodtemplarordens studieverksamhet under år 1915	»	2,000: —
till främjande av nykterhetsföreningen Vita bandets studieverksamhet under år 1915	»	2,000: —
till främjande av Sveriges blåbandsförenings studieverksamhet under år 1915	»	4,000: —
till främjande av järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet under år 1915	»	2,000: —
till understöd för utgivande under år 1915 av tidskriften Tirfing	»	1,500: —
såsom bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne för alkoholismens bekämpande verksamhet under år 1915	»	750: —
till främjande av centralförbundets för nykterhetsundervisning verksamhet under år 1915	»	10,000: —
till anordnande under år 1915 av kurser i alkohologi och hälsolära dels för ämneslärare och ämnes-		

lärarinnor vid folk- och småskoleseminarierna, vid folkhögskolorna och de högre folkskolorna samt vid de under överstyrelsens för rikets allmänna läroverk inseende ställda läroanstalterna ävensom för gymnastiklärarna vid folkskoleseminarierna och de allmänna läroverken, dels ock för folkskollärare ..... kronor 56,000: —

Summa kronor 249,746: —

samt att återstående 3,000 kronor skola ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för främjande på annat sätt av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder.

Vidkommande de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna bidragen till anordnande av ett alkoholisthem vid *Rönneholm* och uppehållande av verksamheten därstädes har riksdagen hyst någon tvekan angående lämpligheten av att anvisa statsunderstöd till denna anstalt. Såsom av statsrådsprotokollet inhämtas, har Lunds stifts prästers nykterhetsförbund, till vilket nyssnämnda bidrag skulle utgå, för en tid av tio år, räknad från den 1 juni 1914, arrenderat stora boningshuset vid *Rönneholm* med tillhörande stall och vagnsport ävensom viss del av trädgård med rätt för förbundet att jämväl på arrende övertaga visst ytterligare jordområde. Boningshuset, som torde vara lämpligt för ifrågavarande ändamål, kräver emellertid genomgående reparationer, vilka jämte nödiga omändringar även i uthuset ansetts komma att draga en kostnad av minst 5,000 kronor. Till anskaffande av inre och yttre inventarier har beräknats åtgå ett belopp ej understigande 10,000 kronor. Eders Kungl. Maj:t har nu föreslagit, att förbundet skulle tilldelas bidrag till anordnande av alkoholisthemmet med 10,000 kronor och till uppehållande av verksamheten därstädes under tiden 1 juli 1914—31 december 1915 med 10,950 kronor.

I likhet med socialstyrelsen har riksdagen fäst sin uppmärksamhet vid, att förbundet icke skulle bliva ägare till anstaltsbyggnaderna m. m., utan allenast för en tid av 10 år erhålla nyttjanderätt till desamma, samt med anledning därav ansett det kunna ifrågasättas, huruvida tillbörlig trygghet föreläge för att möjligen beviljade medel bleve till bestående gagn för alkoholistvården. Med hänsyn till vad socialstyrelsen samt departementschefen i förevarande avseende anført, har emellertid riksdagen, under uttalande av sin förvissning, att ifrågavarande anstalt även efter de tio årens förlopp skall, om så befinnes nödigt, komma

att för sitt ändamål användas, icke velat motsätta sig bifall till Eders Kungl. Maj:ts framställning i denna del.

Riksdagen, som i övrigt icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, har alltså, *dels* till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 252,746 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att därav redan under år 1914 av tillgängliga medel utanordna erforderliga belopp;

dels beslutat, att av detta belopp 249,746 kronor skola under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå för nedan angivna ändamål enligt följande fördelning:

såsom understöd för år 1915 åt kuranstalten Sans Souci	kronor	7,000: —
såsom understöd för år 1915 åt Stockholms alkoholisthem Eolshäll	»	8,500: —
såsom understöd för år 1915 åt kuranstalten Solvik å Styrso	»	7,000: —
till fullbordande och inredning av en nybyggnad vid sistnämnda anstalt att utgå under år 1914	»	8,000: —
såsom bidrag till uppehållande under år 1914 av verksamheten vid vårdhemmet Berga	»	8,650: —
såsom bidrag till uppehållande under år 1915 av verksamheten vid Strängnäs stifts alkoholisthem vid Härnö	»	5,500: —
till bestridande av kostnaderna för uppförande av ett kallbadhus och en båtbygga vid sistnämnda anstalt	»	1,535: —
såsom bidrag till uppehållande under år 1914 av verksamheten vid jordbrukskolonien Floda	»	12,000: —
till anordnande av värmeledning vid kolonien att utgå under år 1914	»	2,450: —
såsom understöd för år 1914 åt frälsningsarméns alkoholisthem å Kurön	»	10,000: —
till inköp av inventarier för sistnämnda anstalt och förbättring av dess bostadsförhållanden	»	8,000: —
till uppehållande under år 1915 av verksamheten vid föreningen Vita bandets alkoholisthem för mindre bemedlade kvinnor	»	4,745: —
till reparationer, inventarier m. m. för sistnämnda anstalt	»	10,666: —

till anordnande av ett alkoholisthem vid Rönneholm att utgå under år 1914	kronor	10,000: —
såsom bidrag till uppehållande av verksamheten vid anstalten under tiden 1 juli 1914--31 december 1915	»	10,950: —
till byggnadsarbeten och inköp av inventarier för ett alkoholisthem vid Gälegården att utgå under år 1914	»	10,000: —
till anordnande av Flodahemmet i Skåne att utgå under år 1914	»	2,500: —
såsom bidrag till verksamheten vid anstalten under år 1914	»	3,000: —
såsom bidrag till verksamheten vid arbetshemmet Björknäs under år 1914	»	3,000: —
till främjande av svenska sällskapets för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade svenska nykterhetssällskapets verksamhet under år 1915	»	8,000: —
till understöd för fortsatt utgivande under år 1915 av tidskriften Mimer	»	2,000: —
till främjande av Sveriges lärares nykterhetsförbunds verksamhet under år 1915	»	3,000: —
till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantsförsamlings upplysningsbyrås verksamhet under år 1915	»	8,000: —
till främjande av Sveriges studerande ungdoms hel nykterhetsförbunds verksamhet under år 1915	»	4,000: —
till främjande av Sveriges nationaltempels av Templarorden studieverksamhet under år 1915	»	3,000: —
till främjande av nykterhetsorden Verdandis studieverksamhet under år 1915	»	2,000: —
till främjande av Sveriges storloges av I. O. G. T. studieverksamhet under år 1915	»	8,000: —
till främjande av Nationalgodtemplarordens studieverksamhet under år 1915	»	2,000: —
till främjande av nykterhetsföreningen Vita bandets studieverksamhet under år 1915	»	2,000: —
till främjande av Sveriges blåbandsförenings studieverksamhet under år 1915	»	4,000: —
till främjande av järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet under år 1915	»	2,000: —

till understöd för utgivande under år 1915 av tid- skriften <i>Tirfing</i>	kronor	1,500: —
såsom bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne för alkoholismens bekämpande verksamhet under år 1915	»	750: —
till främjande av centralförbundets för nykterhets- undervisning verksamhet under år 1915	»	10,000: —
till anordnande under år 1915 av kurser i alkohologi och hälsolära dels för ämneslärare och ämnes- lärarinnor vid folk- och småskoleseminarierna, vid folkhögskolorna och de högre folkskolorna samt vid de under överstyrelsens för rikets allmänna läroverk inseeende ställda läroanstalterna ävensom för gymnastiklärarna vid folkskoleseminarierna och de allmänna läroverken, dels ock för folk- skollärare	»	56,000: —
<hr/>		
Summa kronor		249,746: —

samt att återstående 3,000 kronor skola ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för främjande på annat sätt av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder.

18:o) I punkt 16 under sjätte huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående inrättande av en statsanstalt för alkoholistvård, som kunde komma att avlåtas, tillsvidare för ändamålet beräkna ett anslag å extra stat för år 1915 av 415,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel redan under år 1914 utanordna därav erforderligt belopp.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 12 juni 1914 avlåten proposition, nr 155, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag föreslagit riksdagen

dels att medgiva, att Venngarns kungsgård i S:t Olovs socken av Stockholms län må den 14 mars 1915 upplåtas till anordnande av en statens vårdanstalt för alkoholister;

dels att på extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 405,000 kronor, därav 325,000 kronor för anordnande av nämnda vårdanstalt och 80,000 kronor för anstaltens förseende med inventarier, med rätt

för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel redan under år 1914 utanordna därav erforderliga belopp;

dels ock att å extra stat för år 1915 anvisa ett förslagsanslag av 10,000 kronor för bestridande av anstaltens driftkostnader.

Av förarbetena till lagen om behandling av alkoholister den 30 juni 1913 (interneringlagen) framgår, att det ansetts nödvändigt, att, innan lagen trädde i kraft, det funnes en statsanstalt för mottagande av de alkoholister, som äro att betrakta såsom farliga eller som av andra anledning ar icke lämpa sig för behandling vid enskilda eller kommunala anstalter. Till följd härav gjordes lagens ikraftträdande beroende av Eders Kungl. Maj:ts prövning.

Eders Kungl. Maj:t har nu framlagt förslag till upprättande av en statsanstalt för omförmälda ändamål. Frågan har, innan den förelagts riksdagen, undergått behandling av tre särskilda sakkunnignämnder, varjämte vederbörande myndigheter och nykterhetskommittén yttrat sig däri. Såsom resultat av utredningen har i avseende å anstaltens förläggning framgått två förslag, det ena att anordna densamma på Venn-garns kungsgård i Stockholms län (5 km. norr om Sigtuna) och det andra att förlägga anstalten till kronoegendomen Ådö i Söderman-lands län.

I avseende å dessa båda förslag har departementschefen anfört, att vad egendomarnas läge beträffar kunde Ådö vid ett första betraktande synas hava ett givet företräde därutinnan, att egendomen på alla sidor vore omsluten av vatten. Med hänsyn till möjligheten att hindra rymning från anstalten och insmuggling av rusdrycker vore detta naturligtvis av en viss vikt. Emellertid hade departementschefen av anförda skäl icke funnit, att Ådö i avseende å läget erbjöde några så väsentliga företräden framför Venn-garn, att dessa borde fälla utslaget i fråga om valet av plats.

Vid övervägande av frågan om vilkendera av de föreslagna egendomarna med avseende å läget bäst lämpar sig som plats för den blivande vårdanstalten, har riksdagen i likhet med departementschefen funnit något hinder med hänsyn till belägenheten icke möta att förlägga anstalten till Venn-garn.

Vid en jämförelse i andra hänseenden emellan Venn-garn och Ådö är att märka, att det till Venn-garn hörande jordbruket är betydligt större än jordbruket på Ådö och att samma förhållande råder i fråga om skogen å dessa båda egendomar. Åker- och tomtarealen vid Venn-garn utgör omkring 350 hektar, varav för närvarande omkring 215 hektar åker äro under huvudgårdens bruk. Skulle det visa sig, att

sistnämnda areal är något för stor för ett rationellt utnyttjande av jorden för anstaltens räkning, saknas, enligt vad departementschefen meddelat, ej möjlighet att få delar av området utarrenderade. Frågan om huru stort område lämpligen bör tillhöra anstalten lär för övrigt icke kunna avgöras, förr än man, efter det anstalten trätt i verksamhet, hunnit förvärva någon erfarenhet om behovet i sådant avseende. Vid Ådö utgör åkerarealen endast omkring 70 hektar, en areal, som, enligt vad från flere håll framhållits, är för liten för en anstalt med det nu avsedda antalet av 100 patienter.

På grund av det nu anförda och med hänsyn till den erkänt stora betydelse jordbruks-, trädgårds- och skogsarbeten hava för en framgångsrik alkoholistvård, anser riksdagen, att Venngarn ur nu omhandlade synpunkter bör tillerkännas ett avgjort företräde framför Ådö.

Vid en jämförelse mellan anläggningskostnaderna för en anstalt å Venngarn och en sådan på Ådö framträder genast fördelen av att på Venngarn kunna i större utsträckning använda redan befintliga byggnader för anstaltens räkning. Den av Eders Kungl. Maj:t beräknade anläggningskostnaden utgör 405,000 kronor, därav 80,000 kronor för anskaffning av inventarier. Det kostnadsförslag, som av inom civildepartementet tillkallade sakkunniga uppgjorts för en anstalt, förlagd till Ådö, avsedd för 100, succesive 150 patienter, slutar å ett belopp av 553,200 kronor, däri inberäknat 68,000 kronor för inventarieanskaffning. Med hänsyn till driftkostnaderna föreligger däremot icke någon avsevärdare skillnad emellan de approximativa beräkningarna för den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna anstalten å Venngarn och den av nyssnämnda sakkunniga planerade anstalten på Ådö. Den av departementschefen lämnade utredningen i ärendet har givit riksdagen den uppfattningen, att även ur kostnadssynpunkt Venngarn bör givas ett avgjort företräde framför Ådö såsom plats för den tillämnade vårdanstalten.

Riksdagen övergår härefter till en närmare granskning av det utav Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget.

Den till grund för detsamma liggande kostnadsberäkningen uppger följande poster:

Patientbyggnaden	190,000: —
Ändringar i slottet	7,000: —
Reparationer å andra byggnader	5,000: —
Anläggningar för värme, vatten och belysning:	
Värmeledning i patientbyggnaden	kr. 25,000: —
» i slottet	» 5,200: —
	<hr/>
Transport kr. 30,200: —	202,000: —

	Transport kr. 30,200: —	202,000: —
Ledningar för vatten och avlopp	» 42,000: —	
Pumphus	» 1,000: —	
Anläggning för elektrisk belysning	» 31,500: —	
Åskledare, telefon- och ringledningar ...	» 1,800: —	106,500: —
Arkitekt- och kontrollantarvoden m. m.		16,500: —
		<hr/> Kronor 325,000: —
Härtill kommer för anskaffning av lantbruksinventarier ..	kr. 40,000: —	
och av inre inventarier, incl. verktyg	» 40,000: —	
		<hr/> Kronor 80,000: —

I slottet skulle inrymmas bostad åt föreståndare och bokhållare, expeditionslokaler, gästrum och samlingssal m. m., detta med iakttagande av all varsamhet i förhållande till de historiskt intressanta delarna av slottet. Nybyggnaden för patienterna har avsetts att förläggas på en omkring 300 meter från slottet belägen, men från detta icke synlig plats, och komme möjligen lämpligare plats för nybyggnaden att utses, efter det beslut om anstaltens byggande och förläggande till Venngarn fattats. Såsom redan nämnts skulle patientbyggnaden avses för 100 patienter. I fråga om patienternas sovrum har departementschefen anfört, att vid byggnadens utförande komme att tillses, att en golvyta av minst 6 kvadratmeter och icke lägre luftutrymme än 18 kubikmeter bereddes varje patient.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot den tillämnade användningen av slottet, utan betraktar det snarare som en fördel, att denna byggnad med sina jämförelsevis stora resurser, på sätt nu är föreslaget, kommer att tagas i bruk. Den för patientbyggnaden föreslagna platsen finner riksdagen vara lämplig. Beträffande det utrymme, som i denna byggnad avsetts för patienternas sovrum, vill det synas riksdagen, som om detta bort kunna ytterligare något begränsas. Det lär nämligen svårigen kunna anses nödvändigt att för en anstalt av nu förevarande slag i avseende å luftutrymmet per patient följa nära nog samma beräkningar, som gälla i fråga om t. ex. vårdanstalter för sinnessjuka. Riksdagen vill därför såsom sin mening uttala, att därest det framdeles visar sig behöfligt att kunna mottaga flere patienter än nu beräknats, detta bör åtminstone försöksvis kunna ske genom ytterligare beläggning i redan befintliga större rum, var-

igenom anläggningskostnaden, fördelad på varje patient, blir något reducerad.

Enligt vad departementschefen meddelat, är det ställt i utsikt att erhålla elektrisk kraft till belysning och drivkraft från statens blivande kraftledning utmed linjen Uppsala—Stockholm. Ehuru vattenfallsstyrelsen ej ansett sig kunna göra något bindande uttalande angående möjligheten att erhålla dylik kraft på antytt sätt, syntes sannolikheten härför vara så stor, att departementschefen vid beräkning av anstaltens anläggningskostnad ansett sig kunna utgå från att kraft kan för ändamålet erhållas på nämnda sätt. För de anläggningar, som i sådant fall erfordras vid Venngarn, har beräknats en kostnad av 21,000 kronor, samt för reservmaskineri 10,500 kronor eller tillhoppa 31,500 kronor; dock har departementschefen uttalat, att det syntes framdeles böra tagas i övervägande, huruvida icke kostnaden för reservmaskineri skulle kunna inbesparas.

Riksdagen finner det visserligen kunna innebära en lycklig lösning av belysningsfrågan, om kraft till elektrisk belysning, på sätt Eders Kungl. Maj:t avsett, hämtades från statens blivande kraftledning utmed linjen Uppsala—Stockholm. Då emellertid denna anordning icke är den enda, som kan sättas i fråga, samt upplysning ännu icke kan vinnas om det pris, till vilket elektrisk kraft på detta sätt kan erhållas, och om de kostnader för ledningar m. m., som anstalten komme att få vidkännas, anser riksdagen att för närvarande några medel för ändamålet icke böra beviljas, utan att frågan bör bliva beroende på förnyad framställning från Eders Kungl. Maj:t. Från det nu begärda anslaget torde därför böra avdragas ett belopp av 31,500 kronor. I detta samband vill riksdagen uttala, att en elektrisk belysningsanläggning med eget maskineri, som av tillkallade sakkunniga beräknats kosta 37,500 kronor, enligt riksdagens mening ställer sig såväl i anläggning som drift alltför dyrbar för att böra komma till utförande.

I övrigt har riksdagen icke haft något att anmärka emot den av Eders Kungl. Maj:t framlagda planen för anstaltens anläggning eller det härför begärda anslagsbeloppet.

Driftkostnaderna för anstalten hava approximativt beräknats till 103,000 kronor, varav 25,500 kronor skulle behöva täckas medelst bidrag av statsmedel. Då anstalten beräknats bliva färdig hösten 1915, har för nämnda år begärts ett förslagsanslag av 10,000 kronor för bestridande av driftkostnaderna under sistnämnda år.

Emot denna framställning har riksdagen icke haft något att erinra. Riksdagen får således anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att Venngarns kungsgård i S:t Olovs socken av Stockholms län må den 14 mars 1915 upplåtas till anordnande av en statens vårdanstalt för alkoholister;

dels på extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 373,500 kronor, därav 293,500 kronor för anordnande av nämnda vårdanstalt och 80,000 kronor för anstaltens förseende med inventarier, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel redan under år 1914 utanordna därav erforderliga belopp;

dels ock å extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 10,000 kronor för bestridande av anstaltens driftkostnader.

19:o) I punkterna 17 och 18 under sjätte huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående löneroglering för pensionsstyrelsen m. m., som kunde komma att avlåtas till riksdagen, tillsvidare beräkna *dels* en höjning av ordinarie anslaget till pensionsstyrelsen från och med år 1915 med 205,400 kronor eller från 28,900 kronor till 234,300 kronor, *dels ock* utöver anslaget på ordinarie stat ett förslagsanslag å extra stat för år 1915 för upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m. av 374,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 29 maj 1914 till riksdagen avlåten proposition, nr 140, under åberopande av bilagt utdrag av protokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels, med godkännande av det i samma protokoll intagna förslag till ordinarie stat för pensionsstyrelsen, att tillämpas från och med år 1915, jämte i protokollet omförmälda allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i nämnda stat upptagna avlöningsförmåner, höja det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till pensionsstyrelsen från 28,900 kronor med 206,700 kronor eller till 235,600 kronor;

dels ock för upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m., utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1915 anvisa ett förslagsanslag å 381,000 kronor.

För pensionsstyrelsen och dess verksamhet under år 1914 har 1913 års riksdag anvisat *dels* å ordinarie stat ett anslag av 28,900 kronor, *dels ock* å extra stat ett förslagsanslag av 547,100 kronor, vilket sistnämnda anslag emellertid var avsett jämväl för bestridande av omkostnader under år 1913 intill ett belopp av 60,000 kronor.

Den av Eders Kungl. Maj:t genom beslut den 31 december 1913 för pensionsstyrelsen för år 1914 fastställda avlönings- och omkostnadsstaten, i vad densamma icke skall bestridas av ovanberörda ordinarie

anslag, (intagen å sid. 203—204 av det vid statsverkspropositionen till 1914 års förra riksdag fogade statsrådsprotokollet över civilärenden den 14 januari 1914) slutar å ett belopp av ..... kronor 814,700:—
 lägges härtill det ordinarie anslaget för år 1914 ..... » 28,900:—
 blir summan av de beräknade utgifterna under år 1914 kronor 843,600:—

Härvid är emellertid att märka, dels att åtskilliga av de utgifter, som tillhöra år 1913, på grund av otillräckligheten av de därför anslagna medlen måst balanseras över till år 1914, dels ock att å ovanberörda utgifts- och omkostnadsstat upptagna poster å tillsammans 248,250 kronor enligt pensionsstyrelsens beräkning äro att anse såsom mera tillfälliga kostnader.

I Eders Kungl. Maj:ts nu föreliggande proposition begäres för pensionsstyrelsen och dess verksamhet under år 1915

ordinarie anslag	kronor 235,600:—
förslagsanslag å extra stat	» 381,000:—
	<hr/>
	Summa kronor 616,600:—

Med Eders Kungl. Maj:ts framställning åsyftas i främsta rummet en mera definitiv organisation för pensionsstyrelsen och uppförande å ordinarie stat av ett tillräckligt antal befattningshavare, dock ej flere än som under alla förhållanden kunna anses oundgängligen erforderliga.

För närvarande är endast ett fåtal befattningshavare vid styrelsen uppfört å ordinarie stat, nämligen generaldirektören och chefen, 2 ledamöter samt 1 förste vaktmästare och 2 vaktmästare. Till den övriga vid pensionsstyrelsen anställda personalen utgår avlöning från anslaget å extra stat.

Beträffande generaldirektören och chefen för pensionsstyrelsen, som för närvarande åtnjuter en avlöning av 11,000 kronor på ordinarie stat med ett för befattningens förste innehavare avsett tillägg av 4,000 kronor på extra stat, har Eders Kungl. Maj:t icke föreslagit någon förändring.

Enligt den nu framlagda organisationsplanen skulle de styrelsen åliggande göromålen komma att fördelas på sex byråer — en anordning, som redan i huvudsak tillämpas — nämligen:

en kanslibyrå, fördelad i tre särskilda avdelningar: en kansliavdelning, en registeravdelning och en bokföringsavdelning;
en byrå för yttre ärenden;
två gransknings- och besvärbyråer (nr 1 och nr 2);
en försäkringsteknisk och
en statistisk byrå.

Av dessa byråer har en, nämligen byrån för yttre ärenden, som särskilt skulle hava att övervaka och leda pensionsnämndernas och ombudens verksamhet samt omhänderhava pensionsstyrelsens upplysningsverksamhet, ansetts böra tills vidare uppehållas medelst extra personal.

För var och en av de övriga byråerna skulle å ordinarie stat uppföras 1 byråchef, 1 tjänsteman i andra normalgraden (sekreterare, förste aktuarie) samt tjänstemän i första graden (notarier, aktuarier) till olika antal, sammanlagt 17, ävensom kvinnliga biträden.

I den nu gällande staten för pensionsstyrelsen har ordinarie ledamot tillerkänts avlöningsförmåner enligt den för hovrättsråd fastställda typen, sålunda begynnelseavlöning 7,000 kronor och slutavlöning 8,700 kronor. Enligt det nu föreliggande förslaget skulle byråcheferna (ledamöterna) erhålla avlöning i tredje normalgraden, alltså en begynnelseavlöning av 8,100 kronor och samma slutavlöning, som nyss nämndes.

För den av byråcheferna, som skulle komma att tjänstgöra såsom generaldirektörens ställföreträdare, har föreslagits ett särskilt arvode å 1,000 kronor.

Av de i den framlagda staten uppförda kvinnliga biträdena skulle 2 tillhöra tredje avlöningsgraden (en registrator och kassör samt en bokhållare), 14 den andra och 38 den första graden. För det kvinnliga biträde, som bestrider kassörsgöromålen, har upptagits felräkningspenningar om 300 kronor eller samma belopp, som vid postverket utgår till tjänsteman, vilken omhänderhar medel i ungefär samma utsträckning som ifrågavarande kassör.

I fråga om vaktbetjäningen har icke föreslagits någon förändring.

Slutligen förekommer å den framlagda staten ett belopp av 9,900 kronor, avsett för vikariatsersättningar under semester samt vid sjukdomsförfall för vissa befattningshavare.

De avlöningsvillkor, som fogats vid den nya staten, utgöra i huvudsak desamma, som nu äro gällande, kompletterade med hänsyn till å staten nyuppförda befattningshavare.

Det av Eders Kungl. Maj:t begärda förslagsanslaget å extra stat av 381,000 kronor grundar sig å följande beräkning:

lönstillägg till generaldirektören	4,000 kronor
ersättning till sakkunniga hos styrelsen	12,000 »
avlöning åt extra ledamöter, tjänstemän och amanuenser samt andra extra biträden ävensom extra vaktmästare	84,000 »
ersättning till medicinskt biträde hos styrelsen	3,000 »
ersättning åt styrelsens ombud	70,000 »
reskostnadsersättning åt nämnda ombud	70,000 »
reskostnadsersättning åt styrelsen	5,000 »
hyra av ämbetslokal	21,400 »
städning av ämbetslokalen, värme och belysning	8,000 »
skrivmaterialier, telefon, böcker, bindning av kontors- böcker m. m.	20,000 »
tryckningskostnader.....	60,000 »
inköp av inventarier, inklusive skriv- och räknemaskiner samt diverse utgifter	23,600 »
	Summa 381,000 kronor.

Vid behandling av frågan om ersättning åt sakkunniga inom pensionsstyrelsen, vilken ersättning för närvarande utgår med 3,000 kronor för år åt fyra personer, eller tillhopa 12,000 kronor, uppkom inom löne-regleringskommittén det spörsmålet, huruvida ett så stort antal som fyra sakkunniga för framtiden vore erforderligt. I detta avseende fann sig kommittén emellertid icke böra göra något bestämt uttalande. Där-
emot ansåg kommittén, att arvodet till sakkunnig skulle kunna tills vidare sättas till samma belopp, som från och med år 1915 komme att utgå till fullmäktig (sakkunnig) i socialstyrelsen, eller 2,000 kronor. Departementschefen har av anförda skäl funnit anledning saknas att redan nu vidtaga minskning av antalet sakkunniga och beloppen av de till dem utgående arvoden, men i samband därmed uttalat, att det under vissa förutsättningar syntes vara möjligt att efter några års förlopp de sakkunnigas uppgifter bleve minskade, i vilket fall nämnda fråga syntes åter kunna upptagas till behandling. I enlighet med detta uttalande har ersättning åt de sakkunniga upptagits till samma belopp som för innevarande år eller 12,000 kronor.

Bland de övriga utgiftsposterna, för vilka det extra anslaget beräknats, förekommer ersättning åt styrelsens ombud med 70,000 kronor och resekostnad åt desamma med likaledes 70,000 kronor. Dessa poster grunda sig på en av pensionsstyrelsen uppgjord plan till inrättande av en ny ombudsorganisation till ersättande av de nuvarande instruktions- och ortsombuden. Enligt detta förslag, emot vilket departementschefen icke framställt någon erinran, skulle hela landet uppdelas i 160 å 165 ombudsområden, omfattande i medeltal omkring 16 pensionsdistrikt. Ombuden, som så vitt möjligt skulle en var inom sitt område vara närvarande vid samtliga pensionsnämndssammanträden, skulle hava till huvudsaklig uppgift att bevaka det allmännas rätt och med sin sakkunskap biträda pensionsnämnderna i deras arbete. Ombuden skulle åtnjuta ett fast årligt arvode, i medeltal omkring 400 kronor, samt vid tjänsteresor dagtraktamente och ersättning för resekostnader.

Den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna organisationen av pensionsstyrelsen har icke föranlett någon erinran från riksdagens sida.

Vad beträffar de i den framlagda staten upptagna avlöningsförmåner, har riksdagen funnit sig böra bifalla förslaget, att styrelsens ledamöter med benämning byråchefer uppföras i tredje normalgraden. Däremot har riksdagen ansett det föreslagna arvodet åt generaldirektörens ställföreträdare icke böra upptagas å staten.

I övriga delar har riksdagen ansett sig böra bifalla, vad Eders Kungl. Maj:t i förevarande proposition föreslagit, men har riksdagen i samband därmed velat beträffande arvodet åt de sakkunniga uttala, att, därest, på sätt departementschefen antytt, de sakkunnigas uppgifter framdeles skulle komma att minskas, fråga om minskning av deras antal och nedsättning av deras arvoden bör tagas under övervägande.

På grund av vad sålunda anförts har riksdagen,

dels godkänt följande ordinarie stat för pensionsstyrelsen att tillämpas från och med år 1915:

	Lön.	Tjänstgöringspennin- gar.	Orts- tillägg.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 generaldirektör och chef.....	7,000	3,000	1,000	11,000	
1 byråchef	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
4 byråchefer	20,000	10,000	2,400	32,400	
1 tjänsteman i andra lönegraden (sekreterare).....	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med yt- terligare 500 kronor.
4 tjänstemän i andra lönegraden (sekreterare, förste aktuarier).....	14,400	7,200	1,600	23,200	
1 tjänsteman i första lönegraden (notarie).....	2,200	1,500	300	4,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytter- ligare 500 kronor och efter 15 år med än yt- terligare 500 kronor.
16 tjänstemän i första lönegraden (notarier, aktuarier)	35,200	24,000	4,800	64,000	
1 kvinnligt biträde i tredje löne- graden (registrator och kassör)...	1,100	750	150	2,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor och efter 10 år med yt- terligare 200 kronor.
1 kvinnligt biträde i tredje löne- graden (bokhållare)	1,100	750	150	2,000	
1 kvinnligt biträde i andra löne- graden	900	550	150	1,600	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor och efter 10 år med yt- terligare 200 kronor.
13 kvinnliga biträden i andra löne- graden	11,700	7,150	1,950	20,800	
1 kvinnligt biträde i första löne- graden	700	350	150	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med yt- terligare 100 kronor.
37 kvinnliga biträden i första löne- graden	25,900	12,950	5,550	44,400	
1 förste vaktmästare.....	900	450	150	1,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med yt- terligare 100 kronor.
1 d:o	700	350	150	1,200	
Felräkningspenningar till det kvinn- liga biträde, som bestrider kassörs- göromålen	—	—	—	300	
Till vikariatsersättningar under se- mester samt vid sjukdomsförfall för vissa befattningshavare	—	—	—	9,900	
Summa	—	—	—	234,600	

Anmärkning. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej utgå till honom ävensom å lönen avdragas 100 kronor årligen.

dels godkänt följande allmänna villkor och bestämmelser för åt-
njutande av de å den ordinarie staten upptagna avlöningsförmånerna,

1:o) för ordinarie befattningshavare utom kvinnliga biträden:

att tjänstinnehavare skall, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar varje söckendag;

att befattningshavare skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation av pensionsstyrelsen eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, ävensom därest styrelsens ställning inom statsförvaltningen varder så förändrad, att den ej längre kan anses såsom självständig styrelse, eller därest vissa ifrågavarande styrelse tillhörande göromål överflyttas till annat verk, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk eller den anstalt, vartill göromålen överlämnas; skolande befattningshavare i pensionsstyrelsen slutligen, likaledes med bibehållande av nyssnämnda förmåner, vara underkastad att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, förflyttas till annan befattning inom förvaltningen å det sociala området;

att chefen för pensionsstyrelsen skall vara underkastad den förändring i tjänsteställning, som må anses följa därav att chefsbeställningen vid styrelsen kan varda upptagen bland de i § 35 regeringsformen angivna förtroendesysslor;

att med ordinarie befattning inom pensionsstyrelsen icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning inom pensionsstyrelsen ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, så framt ej, beträffande generaldirektören och byråcheferna, Kungl. Maj:t och, vad angår andra befattningshavare, pensionsstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen inom pensionsstyrelsen, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

att befattningshavare är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning uti innehavande grad, där han, till befordrande av arbetets oavbrutna gång, befinnes vara lämplig och behöflig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, han förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest provas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller utan att han kan styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke provas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej provas skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd av tjänstresor eller för beredande av semester, befattningshavare av lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i pensionsstyrelsen, bestrida densamma mot åtnjutande därvid av, i stället för egna tjänstgöringspenningar, vid sjukdomsförfall de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest däremot svarande belopp;

att emellertid, därest tjänsteman av högre grad till följd av tjänsteresa eller för handläggning av särskilda ärenden är under allenast några få, högst fyra dagar hindrad att sköta sin befattning, tjänsteman av lägre grad skall vara pliktig att utan särskild ersättning sköta de till befattningen hörande löpande göromålen;

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad är i staten medgiven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst

eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare fem år på samma villkor samt

för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare fem år ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd;

börande därvid förste vaktmästare och annan vaktmästare tillgodoräknas den tid, som före den nya statens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till innehavande ordinarie befattning;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att semester årligen må, när sådant kan ske utan hinder för göromålsens behöriga gång, åtnjutas av generaldirektören, byråchef och tjänsteman i andra lönegraden under en och en halv månad, av tjänsteman i första lönegraden under en månad samt av förste vaktmästare och annan vaktmästare under femton dagar;

att befattningshavare, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att å tid av året, som av generaldirektören bestämmes, begagna sig av semester;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i särskild lag angående civila tjänstinnehavares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat;

att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

att en var, som med eller efter den nya lönestatens ikraftträdande tillträder befattning i pensionsstyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser; samt

att förutvarande innehavare av ordinarie befattning i pensionsstyrelsen, som icke före den 1 december 1914 anmäler, att han vill underkasta sig den nya avlöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid honom dittills tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

2:o) för kvinnliga biträden å pensionsstyrelsens stat:

att, då vid uppförande i stat av biträdesbefattning till innehavare av densamma befordras person, som omedelbart före sin befordran inom pensionsstyrelsen utfört samma arbete som det till befattningen hörande mot fast arvode under föregående år till belopp, överstigande vad enligt staten skall utgå till befattningens innehavare, styrelsen skall äga bereda fyllnad i avlöningen för dess uppbringande till nämnda arvodes belopp; dock att biträdet genom dylik avlöningfyllnad ej må i något fall tillgodoföras avlöning till högre belopp, än som motsvarar beloppet av den med befattningen i fråga förenade slutavlöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

att i fråga om biträdes av tredje graden arbetstid å tjänsterummet skall gälla vad här ovan föreskrivits för andra ordinarie befattningshavare i styrelsen samt att biträdes av första eller andra graden arbetstid å tjänsterummet skall vara sex timmar, dock att sådant biträde skall vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

att biträde må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant utan hinder för göromålets behöriga gång kan ske;

att biträde av lägre grad, som efter intjänande av båda ålders-tilläggen i denna grad befordras till biträdesbefattning av närmast högre grad, må omedelbart komma i åtnjutande av ett ålderstillägg i sist-nämnda grad;

att vid sjukdomsförfall eller när det erfordras för beredande av semester biträde av lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde av högre grad hos styrelsen, bestrida befattningen som sådant; ägande sålunda förordnat biträde av lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd av sjukdomsförfall, de med den tjänstledigas befattning

förenade tjänstgöringspenningar, men, då förordnandet erfordras för beredande av semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspenningar svarande belopp;

att gift kvinna må till biträdesbefattning befordras allenast efter av Kungl. Maj:t på framställning i varje särskilt fall lämnat medgivande;

att, där kvinnlig innehavare av biträdesbefattning ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att av sådan anledning avgå från tjänsten, därest icke styrelsen med hänsyn till tjänstens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

att biträdesbefattning skall av styrelsen tillsättas medelst konstitutorial och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse;

att rörande tillsättningen i övrigt, kompetensfordringar, ordningen för meddelande av tjänstledighet och avsked samt för åtal och disciplinär bestraffning och dylikt skola gälla de närmare stadganden, som må vardas av Kungl. Maj:t bestämda; samt

att i övrigt de för andra ordinarie befattningshavare i pensionsstyrelsen stadgade villkor och bestämmelser för avlöningsförmånens åtnjutande skola i tillämpliga delar och i den mån de icke stå i strid mot vad här blivit föreskrivet lända till efterrättelse;

dels höjt det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till pensionsstyrelsen från 28,900 kronor med 205,700 kronor till 234,600 kronor;

dels ock för upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m., utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag å 381,000 kronor.

20:o) Under punkt 19 av sjätte huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för år 1915 på extra stat bevilja *dels* ett förslagsanslag av 3,600,000 kronor för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring, *dels ock* ett förslagsanslag av 125,000 kronor till gäldande av statens bidrag för samma år till den jämlikt nämnda lag anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkring.

I sammanhang med detta ärende har riksdagen till behandling förehåft en den 24 juli 1914 dagtecknad proposition, nr 257, däri Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen

dels besluta, att förvaltningen av den i 11 § av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring omförmälda fond må tills vidare upp-

dragas åt statskontoret, att utövas enligt de grunder, som i statsrådsprotokollet angivas;

dels ock medgiva, att för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet må jämlikt de föreskrifter, som av Eders Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen disponeras ett belopp av högst 200,000 kronor, att utgå med högst 50,000 kronor av det för år 1914 av riksdagen på extra stat anvisade förslagsanslag för bestridande av på staten belöpande kostnad för genomförande av en allmän pensionsförsäkring samt med återstående belopp av det för år 1915 på extra stat äskade förslagsanslag för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd jämlikt ovannämnda lag.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse anmäler, har riksdagen

dels för år 1915 på extra stat beviljat ej mindre ett förslagsanslag av 3,600,000 kronor för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring, än även ett förslagsanslag av 125,000 kronor till gäldande av statens bidrag för samma år till den jämlikt nämnda lag anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkring,

dels beslutat, att förvaltningen av den i 11 § av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring omförmälda fond må tills vidare uppdragas åt statskontoret, att utövas enligt de grunder, som angivas i det vid Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 257 fogade utdrag av statsrådsprotokollet;

dels ock medgivit, att för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet må, jämlikt de föreskrifter, som av Eders Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen disponeras ett belopp av högst 200,000 kronor, att utgå med högst 50,000 kronor av det för år 1914 av riksdagen på extra stat anvisade förslagsanslag för bestridande av på staten belöpande kostnad för genomförande av en allmän pensionsförsäkring samt med återstående belopp av det förslagsanslag för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd jämlikt ovannämnda lag, som riksdagen för år 1915 anvisat.

21:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 20 av denna huvudtitel föreslagit, har riksdagen för beredande av *ersättning åt mantalsskrivningsförrättare för upprättande av de i 14 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda förteckningar samt avskrifter därav* på extra stat för år 1915 beviljat ett förslagsanslag å 80,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under år 1914 av tillgängliga medel utanordna erforderligt belopp.

Diverse.

22:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t uti punkt 21 föreslagit, har riksdagen från och med år 1915 höjt det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser med 140,000 kronor eller från 860,000 kronor till 1,000,000 kronor.

23:o) Beträffande de ordinarie anslag, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, har Eders Kungl. Maj:t icke föreslagit annan ändring än att anslaget till tryckningskostnader upptagits till 198,279 kronor eller sålunda 4 kronor högre än i riksstaten för innevarande år.

Riksdagen har beslutit, att samtliga härovan icke särskilt omförmälda ordinarie anslag under denna huvudtitel skola i riksstaten för år 1915 uppföras med oförändrade belopp, dock att förslagsanslaget till tryckningskostnader för jämnande av huvudtitelns slutsumma höjts med 4 kronor till 198,279 kronor.

Stockholm den 9 september 1914.

Med undersåtlig vörndnad.

Tabell över anslagen under riksstatens *sjätte* huvudtitel.

Civildepartementet.

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
A. Departementet.									
1	Statsministern, lönefyllnad, <i>förslagsanslag</i> , högst					6,500	—		
2	Statsråden utan departement, 3 å 15,000 kronor,					45,000	—		
3	Departementschefen.....					17,000	—		
4	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli					93,300	—		
5	Till avlöande av en handsekreterare hos statsministern							3,000	—
6	Provisorisk löne reglering för departementet, <i>förslagsanslag</i>							13,835	—
7	Till avlöande av en extra föredragande inom departementet							7,000	—
8	Gottgörelse till ytterligare en särskild föredragande inom departementet.....							4,000	—
9	Till avlöande av en biträdande föredragande inom departementet							3,000	—
10	Till förhöjning av de inom departementet anställda amanuensernas arvoden m. m.							24,000	—
	Säger för departementet					161,800	—	54,835	—
B. Regeringsrätten.									
1	Regeringsrätten					93,700	—		
C. Överståthållarämbetet.									
1	Överståthållarämbetet.....					97,822	—		
2	Till provisorisk förbättring av de hos överståthållarämbetet anställda manliga och kvinnliga extra tjänst innehavares avlöningsförmåner.....							10,300	—

	Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag		
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
3	Till utgivande av tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik»							31,550	—
	Säger för överståthållarämbetet						97,822	41,850	—
D. Landsstaten.									
1	Landshövdingarna						318,500		—
2	Tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna						920,525		—
3	Övergångsstat						56,800		—
4	Till arvoden åt extra länsnotarier, extra länsbokhållare och övriga extra biträden vid länsstyrelserna, till avlöning åt extra vaktbetjäning därstädes samt till vikariatsersättning under semester för därtill berättigade tjänstemän m. m., <i>reservationsanslag</i>						213,000		—
5	Till vikariatsersättning under semester år 1914 för skrivbiträden vid länsstyrelserna							3,075	—
6	Fögderiförvaltningarna						1,625,635		—
7	Till beredande av tillfällig löneförbättring åt kronofogdar, häradskskrivare och länsmän, <i>förslagsanslag</i>							793,500	—
8	Till avlöning och underhåll av särskild polistyrka på landet, <i>förslagsanslag</i>							425,000	—
9	Till ersättning för juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt till lappfogdar och lappförmän ävensom ordningsmän inom lappbyarna							20,500	—
	Säger för landsstaten						3,134,460	1,242,075	—
E. Väg- och vattenbyggnads- väsendet.									
Väg- och vattenbyggnadsstaten:									
1 a	<i>Bestämt anslag</i>				137,800	—			
<i>Reservationsanslag:</i>									
1 b	Till expenser för allmänna arbeten 45,000: —								
1 c	Till vägundersökningar..... 45,000: —				90,000	—	227,800		—

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag		
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
2	Till tillfällig förstärkning av arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen								3,600	—
3	Till anordnande av inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel.....								7,400	—
4	Vägar och kommunikationer					12,000	—			
5	Till undersökningar av mindre hamnar och farleder m. m.								10,000	—
6	Till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder.....								600,000	—
7	Till upprensning av ett grund i Kalmarsund vid Prästör.....								16,500	—
8	Till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar								2,500,000	—
9	Till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län								500,000	—
	Jordförluster genom kanal- och väganläggningar, förslagsanslag:									
10a	Direkt anvisning.....	2,700	—							
10b	Ersättningar.....	4,567	—			7,267	—			
11	Till gäldande av Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet, förslagsanslag							365	—	
	Säger för väg- och vattenbyggnadsväsendet					247,432	—	3,637,500	—	
F. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.										
<i>Medicinalstyrelsen med dithörande stater.</i>										
1	Medicinalstyrelsen	193,100	—							
2	Till personliga avlöningstillägg till vissa befattningshavare i medicinalstyrelsen					2,100	—			
3	Statsmedicinska anstalten	59,150	—							
4	Farmaceutiskt laboratorium vid statsmedicinska anstalten					30,350	—			
5	Förste provinsialläkare och provinsialläkare	865,200	—							

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
6	Till resestipendier åt förste provinsialläkare, provinsialläkare, extra provinsialläkare, biträdande provinsialläkare och stadsläkare, <i>reservationsanslag</i>	2,500	—						
7	Till avlöning åt femton civila läkarstipendiater, <i>reservationsanslag</i>	22,500	—						
8	Bidrag till extra provinsialläkares avlöning, <i>förslagsanslag</i>	30,000	—						
9	Tilläggsarvode åt extra provinsialläkaren i Malå distrikt			800	—				
10	Tilläggsarvode åt extra provinsialläkaren i Bjurholms och Örträskis distrikt			750	—	1,172,450	—	34,000	—
	<i>Sjukvårdsanstalterna.</i>								
	Sinnessjukvårdsanstalterna:								
11	Hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i>	3,850,000	—						
12	Till resestipendier åt vid rikets hospital och asyl anställda läkare, <i>reservationsanslag</i>	500	—						
13	Till ny ekonomibyggnad och bostad för överläkaren m. m. vid Stockholms hospital	140,000	—						
14	Till uppförande av ett nytt hospital å biskopsbostället Sundby n:r 1 i Strängnäs socken av Södermanlands län	800,000	—						
15	Bostäder för betjäning vid Vanersborgs hospital och asyl	8,200	—						
16	Läkarbostad vid Vanersborgs hospital och asyl	28,700	—						
17	Bostäder för betjäning vid Lunds hospital och asyl	82,000	—						

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
18	Bostäder för betjäning vid Kristinehamns hospital	63,000:	—						
19	Anstalter för obildbara sinnesslöa, <i>förslagsanslag</i>	180,000:	—						
20	Anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, <i>förslagsanslag</i>	331,000:	—						
21	Epileptikeranstalter, <i>förslagsanslag</i>	22,000:	—	4,383,500	—	1,121,900	—		
	Övriga sjukvårdsanstalter:								
22	Lasarettens underhåll ...	15,774:	—						
23	Till resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett och därmed likställda sjukhus, <i>reservationsanslag</i>	1,500:	—						
24	Till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska	22,000:	—						
25	Till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter ..	600,000:	—						
26	Till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter, <i>förslagsanslag</i>	687,000:	—						
27	Resebidrag till vissa patienter vid kustsanatorierna, <i>förslagsanslag</i> ..	10,000:	—						
28	Till stipendier för läkare, som genomgå utbildningskurser i tuberkulossjukvård	2,700:	—						
29	Resestipendier åt läkare för studier i tuberkulossjukvård, <i>reservationsanslag</i> ...	1,000:	—						

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
30	Till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna	200,000:—							
31	Statsbidrag till understödjande av dispenserverksamhet, förslagsanslag	60,000:—							
32	Till bekostande av behandling enligt den s. k. ljusmetoden av medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten, förslagsanslag	15,000:—		40,274	1,574,700				
	Vanföreväsendet:								
33	Till anordnande av kliniker och polikliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg	85,650:—							
34	Till underhåll av skol- och uppfostringshem för vanföra	32,900:—							
35	Bidrag till resor för vanföra jämte vårdare, förslagsanslag	15,000:—							
36	Till föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm, såsom bidrag till kostnaderna för uppförande av en anstalt för vanföra	50,000:—							
	Till understöd åt de i Göteborg, Hälsingborg och Stockholm av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra ävensom till bekostande av dessa anstalters inspektion:								
37 a	Bestämt anslag	30,000:—							
37 b	Förslagsanslag	30,000:—							
		60,000:—							

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
38	Till beredande vid provisorisk vanförestalt av vård för personer, som till följd av barnförslamning lida av vanförhet, ävensom till inspektion av anordningar härför, <i>förslagsanslag</i>	39.200	—	282,750	—	4,423,774	—	2,979,350	—
	<i>Hälsovård i allmänhet</i>								
39	Till bestridande av kostnader för allmän hälso- och sjukvård, <i>förslagsanslag</i>	225,000	—						
40	Ortopediska institutet	8,250	—						
41	Vaccinationens befrämjande, <i>reservationsanslag</i> ...	7,700	—						
42	Karantänsinrättningen på Kängsö, <i>förslagsanslag</i> , högst	16,600	—						
43	Till bestridande av kostnaderna för skötseln av den å karantänsinrättningen på Kängsö befintliga koloxidapparaten			1,400	—				
44	Personligt lönetillägg åt karantänslakaren på Kängsö G. E. Hjortzberg			500	—				
45	Svenska läkarsällskapet	3,000	—						
46	Resestipendier åt civila läkare	3,500	—						
47	Stipendier för beivstande av medicinska fortsättningskurser			4,500	—				
48	Till gäldande av Sveriges andel i kostnaderna för den internationella hälsovårdsbyrån i Paris, <i>förslagsanslag</i>	7,000	—			271,050	—	6,400	—
	Säger för medicinalstaten samt hälso- och sjukvården					5,867,274	—	3,019,750	—
	G. Sociala verk och inrättningar.								
	Riksförsäkringsanstalten:								
1	Till upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet, <i>förslagsanslag</i>			213,645	—				

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag		
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
2	Till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten, <i>förslagsanslag</i>			31,000	—					
3	Till bestridande av statens bidrag till fiskares försäkring, <i>förslagsanslag</i>	16,000	—			16,000	—	244,645	—	
Socialstyrelsen:										
4	Socialstyrelsen	148,200	—							
5	Ökning av arbetskrafterna hos socialstyrelsen			9,300	—					
6	Till upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet			35,000	—	148,200	—	44,300	—	
7	Medling i arbetstvister, <i>förslagsanslag</i>							25,000	—	
8	Till befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket, <i>förslagsanslag</i>							65,000	—	
9	Till täckande av viss del av de utgifter, arbetsförmedlingen nödgas vidkännas för förskottering av resekostnader för medellösa arbetssökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats plats å annan ort, <i>förslagsanslag</i> , högst							10,000	—	
10	Bidrag till det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel							750	—	
Arbetarskydd:										
11	Yrkesinspektionen	81,680	—							
12	Till upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet			88,000	—					
13	Bidrag till bestridande av kostnaderna under år 1915 för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet			4,000	—	81,680	—	92,000	—	
Socialförsäkring:										
14	Till sjukkasseeväsendets befrämjande, <i>förslagsanslag</i>	1,256,800	—							
15	Till understödjande av sjukkassar, som meddela moderskapsunderstöd, <i>förslagsanslag</i>			50,000	—					
16	Till uppehållande av tillsyn över understödsföreningarna			6,000	—					
17	Bidrag till den internationella föreningen för arbetslöshetens bekämpande			1,500	—	1,256,800	—	57,500	—	

	Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
	Nykerhetsverksamhet:							
18	Främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder				252,746			
19	Anordnande av en statens vårdanstalt för alkoholister m. m.				373,500			
20	Driftkostnader för en statens vårdanstalt för alkoholister, <i>förslagsanslag</i>				10,000			636,246
	Allmänna pensionsförsäkringen:							
21	Pensionsstyrelsen		234,600					
22	Till upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m., <i>förslagsanslag</i>				381,000			
23	Till bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring, <i>förslagsanslag</i>				3,600,000			
24	Till statsbidrag till den jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring anordnade på frivilliga avgifter grundade försäkring, <i>förslagsanslag</i>				125,000			
25	Ersättning till postsparbanken för bestyret med pensionsutbetalningar m. m., <i>förslagsanslag</i>				50,000			
26	Ersättning till mantalsskrivningsförrättare för pensionsförteckningar m. m., <i>förslagsanslag</i>				80,000		234,600	4,236,000
27	Till understödjande av nationalföreningens mot emigrationen verksamhet.....							10,000
28	Understöd åt stiftelsen »Hemmet Fristad»							10,000
	Säger för sociala verk och inrättningar						1,737,280	5,431,441
	H. Försäkringsinspektionen.							
1	Till upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet, <i>reservationsanslag</i> , att av bidrag till försäkringsinspektionen direkt utgå						53,000	
	I. Diverse.							
1	Till verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall							42,500
2	Till anordnande av inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring.....							26,200

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
3	Till bestridande av utgifterna för statens biografbyrå, <i>förslagsanslag</i> , att utgå i första hand av inflytande avgifter för granskning av biografbilder								26,000 —
4	Till understöd åt Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer								2,500 —
5	Gratifikation till professor G. Sundbärg för utredning av emigrationsfrågan								6,000 —
6	Till betäckande av vissa utav statskontoret förskottsvis bestridda utgifter								500,102 —
7	Extra lönetillägg för år 1914, <i>förslagsanslag</i>								20,000 —
8	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>					375,000	—		
9	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>					150,000	—		
10	Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser, <i>förslagsanslag</i>					1,000,000	—		
11	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>					12,000	—		
12	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>					350,000	—		
13	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>					198,279	—		
	Säger för diverse					2,085,279	—	623,302	—
	Summa					13,478,047	—	14,050,753	—